Ազգ
Azg armenian daily
7 ՅՈՒՆԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 107(2792)

Գրադարան
պարտադիր

Վրացական էժան ալյուր Նոյեմբերյանում

Հայաստանյան պաշտոնական թե կիսապաշտոնական բոլոր աղբյուրները հացի, ավելի շուտ ալյուրի թանկացման որպես գլխավոր պատճառ միասնաբար մատնացույց են անում Ռուսաստանը, որտեղ, ըստ նրանց, վերջին շրջանում ցորենը թանկացել է զգալիորեն, որի հետեւանքով էլ ալյուրի գինը բարձրացել է Հայաստանում: Սակայն, տարօրինակ կերպով, ռուսաստանյան ցորենի գներն ըստ երեւույթին չեն ազդել Վրաստանի վրա, որտեղ, ինչպես մեր թղթակից Թաթուլ Հակոբյանն է տեղեկացնում, ալյուրի կամ հացի թանկացում չի արձանագրվել, այլ ընդհանրապես, ցորենի նոր բերքին ընդառաջ՝ էժանացել է: Այս իրավիճակից օգտվելով, հաղորդում է մեր թղթակիցը, 2 օր է արդեն մեծ քանակությամբ վրացական ալյուր է ներկրվում Նոյեմբերյան, բնականաբար, գցելով տեղում մեր թանկ ալյուրի գները:

Այս փաստը եւս մեկ անգամ մտաբերել է տալիս ժողովրդի մոտ տարածված կարծիքը, թե Հայաստանում ալյուրի մոնոպոլիստները, որոնցից ամենանշանավորներն արդեն անդամ են դարձել Ազգային ժողովի, արհեստական թանկացմամբ ձգտում են հետ բերել ընտրություններում իրենց ծախսած գումարը կամ որպես ընտրակաշառք տված ալյուրը: Չի բացառվում, որ պետական համապատասխան լծակների օգտագործմամբ առաջիկա օրերին նրանք կրկին ամրափակեն Սադախլոյի շուկան, ինչպես առաջ էր:

ԵՎՐԱԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ցեղասպանությունը ճանաչելու փոխարեն

Եվրախորհրդարանը Թուրքիային հորդորում է վերացնել Հայաստանի շրջափակումը եւ սահմանները բացել նրա առջեւ

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Ինչպես տեղեկացրել էինք նախորդ համարում, հունիսի 5-ին Եվրախորհրդարանը հաստատեց հոլանդացի զեկուցող քրիստոնեա-դեմոկրատական Արի Օոստլանդերի հեղինակած եվրամիությանը Թուրքիայի անդամակցությանը վերաբերող զեկուցագիրը, վերջին պահին տեքստից հանելով 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու կոչը, որն ուղղված էր ինչպես թուրքական պետությանն ու Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովին, այնպես էլ եվրախորհրդարանի անդամ երկրներին:

Հունիսի 6-ի առավոտյան թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը վերստին գոհունակությամբ արձանագրեց Ցեղասպանության ճանաչման կոչը զեկուցագրից հանելու փաստը: Ինչ վերաբերում է բուն տեքստին, ապա այնտեղ լուրջ քննադատության է ենթարկվում Թուրքիայի պետական ողջ համակարգը, երկրում բանակի դերը, քրդամետ ժողովրդի ժողովրդավարական կուսակցության՝ HADEP-ի արգելումը: Միաժամանակ, մարդու իրավունքների եվրոպական չափանիշներին համապատասխան հարգումը ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության համար որպես նախապայման է առաջադրվում:

Զեկուցագիրը թուրքական իշխանություններից պահանջում է երկրում օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների գործունեությունը վերահսկող Ազգային անվտանգության խորհրդի լուծարումը, որտեղ վճռական խոսքի իրավունքը պատկանում է զինվորական իշխանությունների ներկայացուցիչներին, նոր սահմանադրության ընդունումը, կրոնական ազատությունների ընդլայնումը, ինչպես նաեւ հայերի ու ազգային այլ փոքրամասնությունների նկատմամբ կիրառվող ճնշումների վերացումը:

Տես ♦ էջ 3

ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐ

«Պետք է լուծել պարենային անվտանգության խնդիրը»

Նշում է գյուղատնտեսության նախկին նախարարը

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«Պետք է ամեն ինչ անել, որ Հայաստանը դառնա հացահատիկ արտադրող եւ գոնե հացի առումով ինքնաբավ երկիր», այս համոզմունքին է նախկին գյուղնախարար, այս ոլորտում աշխատանքի երկար տարիների փորձ ունեցող Զավեն Գեւորգյանը, որին հանդիպեցինք հացի գների թանկացման առնչությամբ նրա տեսակետներին ծանոթանալու նպատակով:

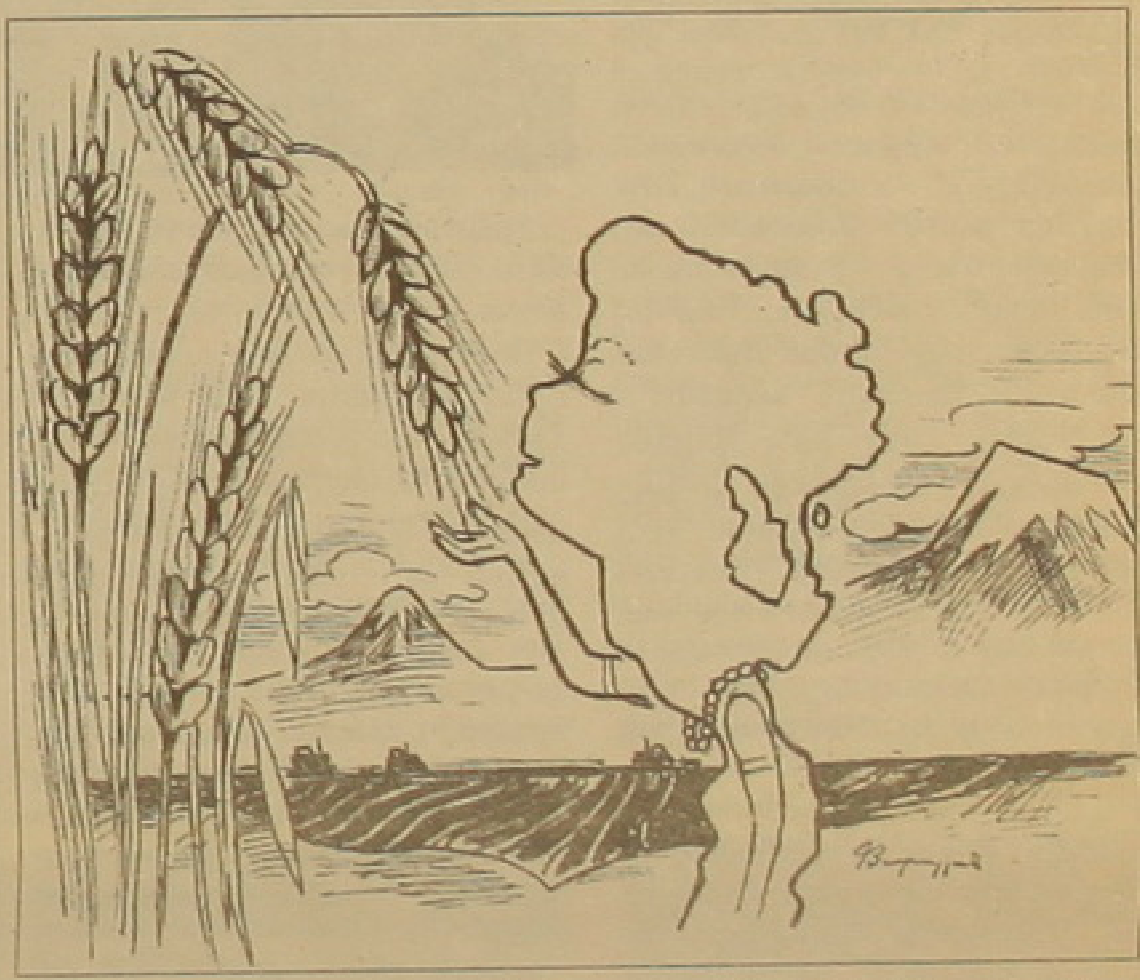

Նախկին գյուղնախարարը եւս այն կարծիքին է, որ հացահատիկի թանկացումը պայմանավորված է արտերկրում, ավելի ճիշտ՝ Ռուսաստանում գների թանկացմամբ: Վերջինիս պատճառներին նա տեղյակ չէ, թեեւ անհրաժեշտ է համարում դա ճշտելը, որպեսզի հետագայում նման խնդիրների առջեւ դարձյալ չկանգնենք:

Տեսակետներին, թե հացի թանկացումը պայմանավորված է այս ոլորտի մենաշնորհային լինելով կամ ընտրությունների ավարտով, Զավեն Գեւորգյանը համամիտ չէ եւ համարում է, որ եթե նման բան կա էլ, ապա դրա ազդեցությունն էական լինել չի կարող: Ընդհանրապես տարվա այս ժամանակահատվածում (հունվար-փետրվարից մինչեւ հուլիս) հացահատիկը մշտապես թանկանում է:

Տես ♦ էջ 3

«Հույսի ավան» թաղամասում նշվեց առաջին բնակարանամուտը

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւան-Աշտարակ խճուղուն հարակից տարածքում այսօր կայացավ «Հույսի ավան» թաղամասի բացման արարողությունը: Նորակառույց 10 տներում բնակարանամուտ տոնեցին 20 ընտանիքներ:

PHOTOLURE

Թաղամասի կառուցման ծրագրի առաջին փուլը հաջողությամբ ավարտելու եւ ցուցաբերած հայրենասիրության ու մարդասիրության համար Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը քաղաքապետարանի պատվոգրեր հանձնեց «Դիակոնիա» բարեգործական հիմնադրամի նախագահ Պարույր Ջամբազյանին եւ փոխնախագահ Բենիամին Մարգոյին: Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ եպիսկոպոս Կճոյանի օրհնեքից հետո, քաղաքապետը եւ հիմնադրամի նախագահը բնակարանների հավաստագրերը հանձնեցին դրանց տերերին:

Նշենք, որ «Դիակոնիա» բարեգործական հիմնադրամի ծրագրի շրջանակներում, սոցիալապես անապահով մոտ 200 ընտանիքների համար անհատույց կառուցվելու է 200 առանձնատուն, որոնցից 65-ը՝ երկու սենյականոց 45-50 քմ ընդհանուր մակերեսով, նույնքան՝ երեք սենյականոց (65-70 քմ), 50՝ չորս սենյականոց (80-85 քմ) եւ 20՝ հինգ սենյականոց (100-110 քմ): Ծրագրի շրջանակներում թաղամասում կկառուցվեն անհրաժեշտ կոմունիկացիաներ, դպրոց՝ 158 աշակերտի համար, ուսումնարան, վարչական շենք, պոլիկլինիկա, առեւտրի կենտրոն, ժամանցի գոտի՝ խաղահրապարակներ, զբոսայգի: Թաղամասի բնակիչներին կտրամադրվի անվճար բժշկական օգնություն, երեխաներին՝ դպրոցական պարագաներ եւ սնունդ: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը 10 մլն դոլար է, կառուցման տեւողությունը՝ 5-7 տարի:

Տիգրան Նաղդալյանի սպանության նախաքննությունն ավարտված է

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի նախագահ Տիգրան Նաղդալյանի սպանության փաստի առթիվ հարուցված քրեական գործի նախաքննությունը հայտարարվել է ավարտված: Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին տեղեկացրին ՀՀ գլխավոր դատախազության մամլո ծառայությունում, կողմերը ներկայումս ծանոթանում են քրեական գործի նյութերին:

Տուժողի իրավահաջորդի շահերի ներկայացուցիչ, փաստաբան Ռուբեն Ռշտունին տեղեկացրեց, որ ծանոթանում է յոթ հատորանոց քրեական գործի նյութերին:

Գործով մեղադրյալ, նախկին վարչապետ Արամ Սարգսյանի եղբոր՝ Արմեն Սարգսյանի պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանը ծանոթացել է գործի դեռեւս 4 հատորին: Նյութերին ծանոթանում է նաեւ մեղադրյալի մյուս պաշտպան Հովիկ Արսենյանը: Իսկ Ա. Սարգսյանը դեռեւս չի ծանոթացել դրանց հետ: Ռ. Գրիգորյանը չբացառեց, որ մինչեւ այս ամսվա վերջ իրենք կավարտեն բոլոր հատորների ծանոթացումը, սակայն միաժամանակ դժվարացավ նշել, արդյոք միջնորդություններ կարվե՞ն նախաքննական մարմնին, թե ոչ:

Հիշեցնենք, որ նախաքննական մարմնի կողմից որպես մեղադրյալ է ներգրավված 13 անձ. Արմեն Սարգսյան, Հովհաննես Հարությունյան, Գեղամ Շահբազյան, Լյովա Հարությունյան, Ջոն Հարությունյան, Ֆելիքս Առուստամյան եւ ուրիշներ:

Տ. Նաղդալյանը սպանվել է 2002թ. դեկտեմբերի 28-ին, Երեւանի Զաքյան փողոցի թիվ 8-րդ շենքում բնակվող ծնողների բնակարանից դուրս գալու ժամանակ:

100-ԱՄՅԱԿ

Խաչատրյանական օրեր Ռուսաստանում

Հրաշալի համերգաշար է այս օրերին Ռուսաստանում, ուր լայնորեն նշվում է Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակը: Հունիսի 4-ին եւ 5-ին Մոսկվայի Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիայի դահլիճում ելույթ ունեցավ Հայաստանի ազգային սիմֆոնիկ նվագախումբը Արամ Ղարաբեկյանի ղեկավարությամբ: Համերգի ծրագրում ընդգրկված էին համաշխարհային սիմֆոնիկ երաժշտության գլուխգործոցներ՝ Մոցարտի, Սիբելիուսի, Շոստակովիչի, Կոմիտասի եւ այլ մեծանուն երգահանների գործեր: Մոսկովյան պահանջկոտ հանդիսատեսի հավաքական գնահատականը մեր սիմֆոնիկին ակնհայտորեն դրական էր, եւ նույնիսկ միջանկյալ խոսակցություններում շատերը նշում էին, թե կատարողական նման մակարդակով նվագախմբեր այսօր աշխարհում շատ քիչ են:

Հաջորդ օրը մեր մեծանուն հայրենակցի հոբելյանի առթիվ նույն դահլիճում համերգ տվեց Յուրի Բաշմետի ղեկավարությամբ գործող «Նոր Ռուսաստան» նվագախումբը, որը փոխնիփոխ ղեկավարեցին Վահագն Պապյանը եւ Հովհաննես Չեքիջյանը: Այս անգամ, սակայն, որեւէ այլ գործ չկատարվեց, բացի Խաչատրյանի ստեղծագործություններից: Լեփ-լեցուն դահլիճի առանձնահատուկ ջերմ վերաբերմունքին արժանացավ նվագախմբի եւ ջութակի համար Խաչատրյանի գրած կոնցերտը Ժան Տեր-Մերկերյանի կատարմամբ, իսկ «Գովք ցնծությանը» պարզապես ստիպեց դահլիճին հոտնկայս ծափահարել կատարողներին:

Խաչատրյանական օրերը Ռուսաստանում շարունակվում են:

ՌՈՍԼԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ
Մոսկվա

Հայազգի շքանշանակիրներ ԱՄՆ-ում

ԱՄՆ-ում արդեն 14 տարի շարունակ Էլիս կղզու անվան շքանշանով պարգեւատրվում են ամերիկածին կամ ամերիկացի դարձած այն անձերը, ովքեր իրենց ծննդավայրում, ապա Ամերիկայում ծանրակշիռ ավանդ են ունեցել գիտական, մշակութային, մարդասիրական, հասարակական, ճարտարվեստի ոլորտներում՝ իրենց ներդրումներով եւ ծառայություններով «իրականության վերածելով ամերիկյան երազը»։ Այս տարվա մայիսի 17-ին կայացած վերոնշյալ իրադարձության գլխավոր մեծարյալը Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերն առաջին շքանշանակիրն էր՝ որպես ոչ Ամերիկայի քաղաքացի։ Իր շքանշանը նա ստացավ Նախագահ Ջորջ Բուշից։

Լոս Անջելեսի ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Նոր օրից» ուրախությամբ տեղեկացանք, որ այս տարի Էլիս Այլընդի պատվո շքանշանին արժանացողներից 4-ը հայեր են, որոնք եկան հավելելու 1986-ից այս շքանշանին արժանացած մեր մյուս 30 հայազգի ականավոր գործիչների թիվը։ Էլիս Այլընդը համարվելով «Ավետյաց երկրի» մուտքի շողշողուն դուռը, այժմ վերածվել է թանգարանի, իսկ մինչ այդ Նյու Յորք նավահանգստային այն վայրն էր, ուր նավով Ամերիկա գաղթողները հոգնեցուցիչ ու սրտառուչ քննության պիտի ենթարկվեին։

Այս տարի ամերիկյան այս բարձր պատվին իրավամբ արժանացան արդյունաբերող Ալբերտ Բոյաջյանը, գրող Փիտեր Բալաքյանը, հոգեբան, դասախոս Հակոբ Ախկալը եւ բարերար Բյուզանդ Մարգարյանը։ Նրանցից միայն Փիտեր Բալաքյանն է ծնվել Ամերիկայում։ Կոլգեյթ համալսարանի դասախոս, բանաստեղծ, արձակագիր Պիտեր Բալաքյանը հայտնի է «Ճակատագրի սեւ շունը» փաստագրական հուշագրությամբ (վերջերս հրատարակվեց հայերեն), որ Հայոց ցեղասպանությունից վերապրած իր հարազատների կյանքի փորձառությունն է նոր բնակավայրում՝ Ամերիկայում։

Բեյրութի ՀԲԸՄ-ի Հովակիմյան-Մանուկյան վարժարանի շրջանավարտ դոկտ. Հակոբ Ախկալը Սան Դիեգոյի Կալիֆոռնիայի համալսարանի հոգեբուժության դասախոս է՝ ամերիկյան բժշկական շրջանակներում անվանի հոգեբանի հեղինակությամբ։ Ախկալի բանաստեղծական առաջին փորձերը հրատարակվել են Բեյրութի ԹՄՄ «Շիրակ» գրական ամսաթերթում։

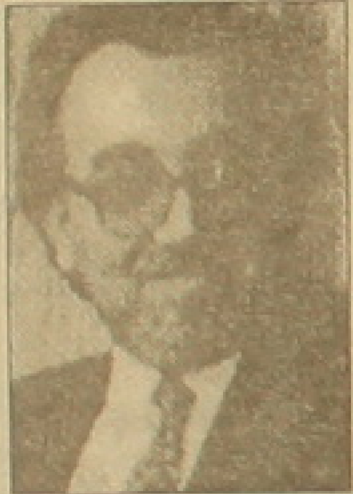

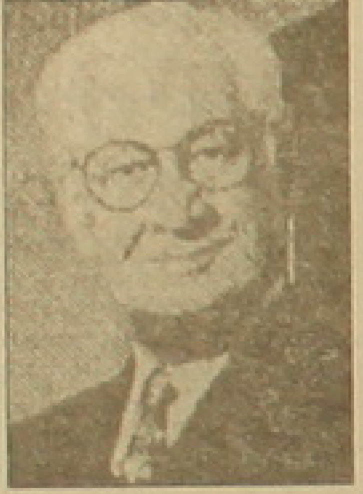

Դարձյալ Բեյրութից այնթափցի Բյուզանդ Մարգարյանը՝ Arlington Textiles Onc.-ի նախագահը, տասնամյակներ շարունակ անգնահատելի նվիրաբերումով իր ծառայություններն է բերել Հայ երիտասարդաց ընկերակցությանը, ապա Հայ բարեգործական ընդհանուր միությանը։ Վերջին տարիներին Բյուզանդ Մարգարյանը, ստանձնելով Հայաստանի Նոր Այնթափ ավանի վարժարանի վերանորոգման ծախսերը, շենացրել ու բարեկարգել է հայրենի կրթօջախի շենքը։

Ալբերտ Բոյաջյանը՝ ծնունդով հալեպցի, Ամերիկա է տեղափոխվել 1968-ին՝ նախապես ավարտելով ֆրանսիական արդի գրականության բաժանմունքը, դոկտորականի կոչումով։ Հայտնի է գործարար շրջանակներում որպես հաջող արդյունաբերող, նախագահն է Global Bakeries հաստատության։ Բազմաթիվ հայրենանվեր ու շնորհակալ աշխատանքների հեղինակ եւ ինչպես վկայում են՝ սակավախոս եւ համեստ անձնավորություն՝ չնայած իր կատարած հսկայական գործին։

Բոյաջյանը հարգված եւ հեղինակավոր ղեկավարներից է ԱՄՆ Հանրապետական կուսակցության դաշնակցային եւ նահանգային կառույցներում։ Մասնավորապես Կոնգրեսի հանձնաժողովի անդամներին քանիցս կողմնորոշել է ի նպաստ քվեարկել Հայաստանի համար կարեւոր հատկացումներին։ 1997-ին Բոյաջյանին հաջողվեց 9.56 մլն դոլարի հատկացում ապահովել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի համար, հաստատել հիմնադրամներ Փեփրդայն համալսարանի եւ ՀԲԸՄ-ի համար։ Բարեգործականի անխախտ հավատավորը լինելով, հաստատության ապագան Բոյաջյանը կապում է երիտասարդական շարժման հետ, որի վկայությունը Երեւանում անցկացված Համահայկական երիտասարդական խաղերի՝ իր կողմից հովանավորման փաստն է։ Նշենք, որ երկու տարի առաջ Երեւանի գեղարվեստի ակադեմիան նրա բարերարությամբ ունեցավ գեղեցիկ պատկերասրահ։

Ալբերտ Բոյաջյանի վաստակը բազմիցս է գնահատվել։ Էլիս կղզու շքանշանին նախորդել են ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի շնորհած Ոսկե եւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի՝ Սբ. Գրիգոր Լուսավորչի անվան շքանշանները եւ Հայաստանի ԳԱ ակադեմիայի շնորհած պատվավոր դոկտորի կոչումը։

Մ. Բ.

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

«Ընտրությունները պիտի լինեն շատ ավելի արդար եւ մաքուր»

ՀՀԿ խորհրդարանական խմբակցությունը կունենա 39 պատգամավոր

ՀՀ գործող ԱԺ փոխնախագահ, ՀՀԿ խորհրդի փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը երեկ Մամուլի ազգային ակումբում լրագրողներին տեղեկացրեց, որ ոչ կուսակցականների հետ Հանրապետական կուսակցությունը երրորդ գումարման Ազգային ժողովում կունենա 23 պատգամավոր համամասնական կարգով եւ 16 մեծամասնականով։ Խորհրդարանի նախագահի եւ կառավարության անդամների հնարավոր թեկնածուների մասին լրագրողների հարցերին ի պատասխան պրն Թորոսյանը որեւէ անուն չնշեց՝ ասելով, որ ոչ թե անձեր, այլ սկզբունքներ պիտի ճշտվեն եւ դրանց շուրջ բանակցություններ վարվեն ԱԺ նոր կազմի ուժերի միջեւ։ «Անունների շահարկումները տխուր երեւույթ են։ Հատկապես երբ տարբեր մարդիկ իրենց անուններն են դնում շրջանառության մեջ»։

Սա, ըստ ՀՀԿ ներկայացուցչի, մի դրսեւորումն է երկրում ձեւավորված լարված ներքաղաքական մթնոլորտի եւ անվստահության։ «Այդ անվստահությունը հաղթահարելու միակ տեղը, կարծում եմ, ԱԺ-ն է, չնայած շատ դժվար է լինելու, քանի որ ամեն ինչ շատ հեռու է գնացել»։

Ներքաղաքական մթնոլորտի առողջացումից զատ, ըստ Տ. Թորոսյանի, նոր խորհրդարանը եւս երկու խնդիր ունի լուծելու՝ «բարելավել գրեթե ամբողջությամբ ձեւավորված օրենսդրական դաշտը եւ համապատասխանեցնել եվրոպական չափանիշներին»։

«Ի զորու կլինի՞ նոր խորհրդարանն իրական օրենսդրական գործունեությամբ զբաղվելու» հարցին Տ. Թորոսյանը պատասխանեց. «Այս կազմով եւս կարելի է լավ գործեր անել»։ Ըստ նրա, բացառապես «օրենսդիր կազմով» խորհրդարան մենք չենք ունեցել եւ այդպիսին չի լինում, խնդիրն այն է, որ «օրենսդիր կորիզ» ձեւավորվի եւ կարողանա ողջ կազմը տանել իր հետեւից։

«Բոլորը դժգոհում են ԱԺ ընտրություններից, բայց եթե հիմա նոր ընտրություններ անցկացվեն, կստացվի նույն պատկերը, եւ դարձյալ կլինեն նույն դժգոհությունները։ Այնպիսի խորհրդարանի համար, որի մասին բոլորն են խոսում, հիմքեր են պետք»։

Այս ընտրություններն, ըստ իշխանական կուսակցությունը ներկայացնող պրն Թորոսյանի, պիտի լինեն շատ ավելի արդար եւ մաքուր։

ՀՀԿ փոխնախագահը քանիցս շեշտեց, որ մեղավորները՝ ընտրախախտումներ կատարողները պիտի պատժվեն։ «Ի վերջո, ավելի լավ ընտրություններ ունենալու համար, քաղաքական ուժերը պիտի սկսեն համագործակցել եւ դա անել հենց խորհրդարանում», եզրափակեց Տիգրան Թորոսյանը։

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Հայաստանում մահապատժի վերացման վերջնաժամկետը հունիսից կտեղափոխվի՞ տարեվերջ

Երեկ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ Տիգրան Թորոսյանը տեղեկացրեց, որ Հայաստանում մահապատժի վերացման եւ դա հաստատող մարդու իրավունքների ու ազատությունների եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ արձանագրության վավերացման՝ ԵԽ նոր վերջնաժամկետ կարող է սահմանվել այս տարեվերջը։ Այս հարցն, ըստ Տ. Թորոսյանի, ԱԺ ընտրությունների նախօրեին երեւանում քննարկվել է ԵԽ հայաստանյան հարցերով մոնիտորինգի խմբի ներկայացուցիչների հետ։

«Հույս ունեմ, որ ԵԽ ԽՎ-ն կընդունի այս տարբերակը, քանզի նախորդ ժամկետն իրական չէր։ ԱԺ նոր ղեկավարություն պիտի ձեւավորվի, խորհրդարանն, առհասարակ, գործունեության հուն մտնի»։

Այս պահին Հայաստանի համար վերջնաժամկետ է սահմանված հունիսը։ Այլապես, եվրոպական այդ կառույցի հայտարարության համաձայն, չի բացառվում պատժամիջոցների կիրառումը մեր երկրի հանդեպ։ Իր լիազորությունները վար դնող խորհրդարանն ընդունեց նոր քրեական օրենսգիրք, որտեղ մահապատիժը սահմանված չէ որպես պատիժ, բայց նաեւ «Քրեական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին» օրենք, որը հնարավոր է համարում մահապատիժը մինչեւ նոր քրօրենսգրքի ուժի մեջ մտնելու պահը կատարված որոշ հանցագործությունների համար։ Վերջինիս առնչությամբ մեր երկրում ԵԽ գլխավոր քարտուղարի ներկայացուցիչ Նատալյա Վոտսովան արդեն հայտարարել է, թե Հայաստանում մահապատիժը, ԵԽ-ի գնահատմամբ, վերացված չէ, անգամ եթե վավերացվի 6-րդ արձանագրությունը։ Այս իրավիճակի լուծումը կլինի, թերեւս, երրորդ գումարման խորհրդարանի օրակարգի առաջին խնդիրներից։

Լ. Գ.

Վրաստանում շարունակվում է ազգային խտրականությունը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, Ա-ԻՆՖՈ։ Այս օրերին Վրաստանի խորհրդարանը կքննարկի «Անձնագրերի եւ ծննդյան վկայականների մասին օրենքը»։ Արդեն մեկ ամիս առաջ այդ օրենքն ընդունվել է առաջին ընթերցմամբ։ Այս քննարկման ժամանակ հավանաբար փոփոխության կենթարկվեն որոշ խնդրահարույց կետեր։ Մասնավորապես նշենք, որ Վրաստանի քաղաքացու ծննդյան վկայականում ազգության դիմաց պետք է կատարվի միայն «վրացական» նշումը։ Օրենքի առաջին քննարկման ժամանակ նիստից բացակայել են ազգությամբ հայ եւ ադրբեջանցի պատգամավորները։ Այս անգամ նրանք հավանաբար ներկա կգտնվեն եւ կփորձեն օրենքից հանել ոչ վրացիների համար անարժանապատիվ դրույթները։

Եկատերինա Երկրորդը վերադառնում է Ռուսաստան

Քաղաքապետը սուսուփուս է գործում, թե՞...

Վերջին ժամանակներս մեր քաղաքում պտտվող լուրերը շատ հաճախ են ճշմարտություն դառնում։ Դեռ մարտ ամսին մեր թերթն անդրադարձել էր մշակույթի աշխատողների շրջանում պտտվող այն լուրին, թե Հայաստանի Ազգային պատկերասրահին պատկանող Եկատերինա թագուհու արձանը, որի հեղինակը ռուս հայտնի քանդակագործ Ալեքսանդր Օպեկուշինն է, որոշվել է նվիրել Ռուսաստանին («Ազգ», 21 մարտի, 2003)։ Լուրը ճշտելու նպատակով մեր թղթակիցը դիմել է պատկերասրահի տնօրեն Փարավոն Միրզոյանին, որն էլ տեղեկացված չլինելու պատճառով հերքել է, միաժամանակ համոզմունք արտահայտելով, որ մեր ղեկավարությունը լավ գիտի թանգարանային կոդեքսը եւ երբեք նման քայլի չի դիմի։

Բայց... խորհրդարանական ընտրություններից ընդամենը մի քանի օր առաջ ռուսական էլեկտրոնային լրատվամիջոցները՝ «Ռոսբալտ», «Ֆոտո ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ», «Արգումենտի ի ֆակտի», հաջորդաբար տարածում են, որ Երեւանի քաղաքապետարանից տեղեկացել են շատ շուտով արձանը Ռուսաստանին հանձնելու մասին, հետեւաբար Ռուսաստանում արդեն սկսել են տեղափոխման համար անհրաժեշտ միջոցառումները։ Հիշեցնենք, որ արձանն այժմ տեղադրված է մեր պատկերասրահի ցուցադրության առաջին հարկում, թանգարան է բերվել հայաստանցի քանդակագործ Սերգեյ Մերկուրովի նվիրատվությամբ։ Իր նամակներից մեկում նա գրել է, որ արձանը իրեն տրվել է որպես հումք, սակայն գնահատելով դրա գեղարվեստական արժեքը նա չի ավերել, այլ իրականում փրկել է՝ նվիրելով Հայաստանին։

Քանի որ պատկերասրահի տնօրենն այժմ արտասահմանում է, երեկ փոխտնօրեն Հասմիկ Հարությունյանը հայտնեց, որ արձանը Ռուսաստանին նվիրելու կապակցությամբ իրենք դիմում են Հայաստանի իշխանությանը, հասարակությանը եւ լրատվամիջոցներին՝ սատարելու պատկերասրահին եւ կանխելու թանգարանային կոդեքսի համաձայն վաղուց արդեն ազգային հարստություն դարձած արձանի նկատմամբ նախաձեռնվող կամայականությունը։ «Ոչ Հայաստանի, ոչ էլ միջազգային օրենսդրական ակտերով չի թույլատրվում թանգարանի սեփականություն համարվող առարկաների, հատկապես նվիրատվության օտարումը», ասվում է հայտարարության մեջ։

Եթե հաշվի առնենք, որ օրենքը շրջանցելը մեր իրականությանը շատ է բնորոշ, ապա բնավ էլ զարմանալի չէ, որ դա վերաբերի նաեւ ազգային արժեքներին։

Գուցե վաղն էլ պարզվի, թե հայ-ռուսական հարաբերությունների ընթացքը հենց Եկատերինայով է պայմանավորվա՞ծ...

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Հայոց տաճարները վերականգնվում են ու բարեկարգվում

«Լինսի» եւ այլ հիմնադրամներով...

«Լինսի» ծրագրի շրջանակներում այսօր վերականգնվում եւ բարեկարգվում են Հայաստանի մի քանի արժեքավոր պատմամշակութային հուշարձաններ: Ծրագրի առաջին փուլում մասնակի վերականգնվում է «Զվարթնոց» տաճարը, իսկ Գառնիի հեթանոսական տաճարի շրջակայքում հիմնականում կատարվում են բարեկարգման աշխատանքներ, զուգահեռաբար վերականգնվում են անտիկ շրջանի պարիսպներն ու աշտարակները, ամբողջական տեսքի են բերվում բաղնիքը, պաշտամունքային փոքրիկ կառույցները: Նախատեսվում է կառուցել ամուր բազրիքով դիտահարթակ, որտեղից այցելուները կվայելեն Գեղամա լեռների ստորոտում հոսող Ազատ գետի հրաշալի բնապատկերը: Մինչեւ աշուն կավարտվի անտիկ պարիսպների վերականգնումը, որի համար կօգտագործվեն բազալտե քարեր: Դրանք կամրացվեն ավանդական կրաշաղախով: Կլուծվի նաեւ ջրամատակարարման խնդիրը՝ խմելու եւ ոռոգման ջրի ապահովմամբ:

Հուշարձանների պահպանության վարչության պետ Գագիկ Գյուրջյանը հայտնեց, որ առանձնակի դժվարությամբ է իրականացվում Զվարթնոց տաճարի վերականգնումը: Քանի որ տաճարն ընդգրկված է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի համաշխարհային մշակույթի ժառանգության ցանկում, հետեւաբար պահանջվում է ամենայն ճշգրտությամբ պահպանել վերականգնման աշխատանքների համար սահմանված միջազգային նորմերը, հակառակ դեպքում չի բացառվում ցուցակից դուրս հայտնվելու վիճակը: Ամբողջապես վերականգնվում է 7 աստիճան բարձրացող հարթակի սալահատակը, արեւմտյան շքամուտքը, ներսի քարե ամբիոնը: Սյուների մի խորանի եւ կամարաշարերի վրա գերազանցապես տեղադրվում են հին քարերը: Վերականգնման աշխատանքներին զուգահեռ կատարվում են ուսումնասիրություններ: Ըստ ավանդույթի եւ պատմիչների տվյալների, տաճարի հարթակի վրա է գտնվել Ներսես կաթողիկոսի գերեզմանը: Նա հայտնի է նաեւ Ներսես Շինարար անունով, եւ նրան է վերագրվում տաճարի կառուցման գաղափարը: Գարեգին Բ կաթողիկոսի հետ արդեն գերեզմանը վերականգնելու համաձայնություն է ձեռք բերվել:

Այս ընթացքում ավարտվեց Զվարթնոցի թանգարանի շինարարությունը՝ ժամանակակից բոլոր պահանջներին համապատասխան: Իսկ առաջիկա երկու ամիսներին կլուծվի ջրամատակարարման եւ գիշերային լուսավորության խնդիրը, որով էլ կեզրափակվի վերականգնման աշխատանքների առաջին փուլը: Երկրորդ փուլում կանցկացվեն պեղումներ, կվերականգնվեն հնձանները:

«Լինսի» հիմնադրամից բացի պատմամշակութային հուշարձանների վերականգնման աշխատանքները հովանավորում են այլ հիմնադրամներ:

Այսպես, Միլանի ճարտարապետական կենտրոնի տնօրեն, մեր հայրենակցուհի Գայանե Կազնատիի ջանքերով վերականգնվում եւ ամրակայվում է V-րդ դարում կառուցված Երերույքի վանքը: Հավանաբար իտալացիները կօժանդակեն նաեւ Աղձքում հայտնաբերված Արշակունյաց դամբարանի վերականգնմանը:

«Ֆլորա» հիմնադրամի օգնությամբ կվերականգնվի Մանկանոց վանքը, իսկ Որոտնավանքում կկատարվեն հատակի սալապատման աշխատանքներ:

Ի դեպ, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն ցանկություն է հայտնել 100 հազար դոլար ներդնել որեւէ հուշարձանի վերականգնման համար: Ամենայն հավանականությամբ, ՀՀ արտգործնախարարի առաջարկով կընտրվի Քասախի ձորի հարեւանությամբ 13-րդ դարում կառուցված Աստվածընկալ եկեղեցին:

Թե որքանով շարունակական կլինեն ներդրումները՝ կախված է մեր մասնագետների բարեխիղճ ու կարգապահ աշխատանքից: Ժողովուրդն ասում է՝ մի պղտորիր այն աղբյուրը, որից ջուր ես խմում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԱՄԲԻՈՆ

Ժողովուրդը եւ ընտրությունները

Մեր ժողովրդի հարատեւման լոկոմոտիվն իր արժանիքներն են: Քանի որ, այնուամենայնիվ, ամեն ժողովուրդ ինքն է կերտում իր ճակատագիրը: Ամեն մի ժողովուրդ ունի դրական եւ բացասական հատկություններ: Բնականաբար, մենք եւս անմասն չենք բացասական հատկություններից: Որոնց հետեւանքով էլ այսօր՝ ծովից-ծով Հայաստան ու 100 միլիոն բնակչություն ունենալու փոխարեն մի քանի միլիոն ենք, մի բուռ տարածքով: Դժբախտաբար, այդ մի քանի միլիոնի մեծ մասն էլ ապրում է հայրենիքից դուրս: ԽՍՀՄ փլուզումից ու անկախություն ձեռք բերելուց հետո, տասներկու տարիներ անընդմեջ, սխալներ թույլ տալու հետեւանքով՝ սոցիալական աղետի մեջ գտնվող ժողովուրդն ակամա հեռանում է հայրենիքից՝ համալրելով օտար երկրներում դեգերող, հայրենիքի կարոտը սրտերում սփյուռքահայության ստվար զանգվածը:

Վերջին խորհրդարանական ընտրություններում թույլ տված սխալներով մեր ժողովուրդը գերազանցեց վերջին տարիներին թույլ տված իր բոլոր սխալները: Ժողովրդից երես թեքելով մի շարք կուսակցություններ, տասնյակ հասարակական կազմակերպություններ, բոլոր սեփականատերերը՝ սկսած օլիգարխներից վերջացրած մանր կրպակատերերից, կուրծքները դեմ տված, ոչ մի միջոցի առաջ կանգ չառնելով, սատարեցին գործող վարչախմբին: Բնականաբար, նրանց հետաքրքրում էր ոչ թե այդ վարչախումբը, այլ իրենց աթոռն ու գրպանը:

Այս մեր մի բուռ երկրում սնկի նման աճել ու աճում են 100-ից ավելի կուսակցություններ, որոնց բացարձակ մեծամասնությունն, ըստ էության, կուսակցություններ չեն, այլ՝ գաղափարազուրկ խմբեր, թիմեր, քաղաքական աղանդներ, որոնք ծվատում ու ջլատում են ժողովրդի միասնությունը: Ժողովրդին զրկում են գաղափարախոսության ու քաղաքական համոզմունքներ ունենալուց:

Ընտրությունների դաշտում դեմ առ դեմ մնում են աղքատ ժողովուրդն ու ընտրակաշառքը: Հենց այս իրավիճակում էլ գործող վարչախումբը եւ փառքի ձգտող մեծահարուստներն իրենց զգում են ինչպես ձուկը ջրում, իսկ ավելի տիպիկ՝ ինչպես շնաձկներն օվկիանոսում: Ընտրակաշառքով ժողովրդին դարձնում են իրենցը եւ հասնում «փայլուն հաղթանակի»:

Հանգամանքների բերումով այս խորհրդարանական ընտրություններին Սպիտակի թիվ 35 ընտրատարածքի 1001 ընտրական տեղամասի հանձնաժողովի անդամ էի: Քվեատուփի մոտ ընտրություններն անցան առանց լուրջ խախտումների: Սակայն, ցավոք, ընտրությունները հիմնականում կայացած էին ոչ թե քվեատուփի մոտ, այլ նախընտրական թոհուբոհում: Այս ընտրատարածքում ամեն ինչ կատարված էր մեծ հմտությամբ:

Լինելով խոսքի եւ գործի հակասության դասական օրինակ, «Օրինաց երկիր» կուսակցության նախագահ Արթուր Բաղդասարյանին հաջողվում էր միաժամանակ լինել ե՛ւ մոլի իշխանամետ, ե՛ւ «լինել ժողովրդի հետ»: Նրան հաջողվել էր Սպիտակը դարձնել իրենը (եւ ինչո՞ւ միայն Սպիտակը): Թիվ 35 ընտրատարածքի 1001 տեղամասում «Օրինաց երկրի» օգտին քվեարկել էին 323 ընտրողներ, համարյա այնքան, որքան քվեարկել էին մնացած 20 կուսակցությունների օգտին: Կասկած չկա, որ թիվ 35 ընտրատարածքի մյուս բոլոր ընտրական տեղամասերում «Օրինաց երկիրը» ոչ պակաս արդյունքներ է ունեցել: Ինչո՞վ բացատրել այս երեւույթը: Մի՞թե ժողովուրդն այդքան հիացած է այդ կուսակցության լիդերներով:

Մնում է իր «երկրպագուների» անունից «ողջունել» պարոն Արթուր Բաղդասարյանին՝ իր հմուտ մանեւրելու կարողությունների համար այսօր ԱԺ-ի, իսկ հաջորդ նախագահական ընտրություններում ՀՀ նախագահի աթոռին մոտ լինելու ակնկալիքների համար...

Այնուհանդերձ, հուսով եմ, որ մեր ժողովուրդը վաղ թե ուշ կգտնի ինքն իրեն, կդադարի անընդմեջ սխալներ թույլ տալ, մեր երկիրը կփրկվի փողամոլ ու փառամոլ, կոռումպացված վարչախմբից, կհամախմբվի կայացած գաղափարների շուրջը, արդար ընտրություններով իշխանության ղեկը կվերցնի իր ձեռքը եւ աշխարհին կներկայանա որպես կայացած ժողովրդավարական երկիր:

ՎԱԶԳԵՆ ԱՍԼԻԿՅԱՆ

Ցեղասպանությունը ճանաչելու փոխարեն

Սկիզբը՝ էջ 1

Վերոհիշյալ ֆինանսավորումների, պայմանների ու պահանջների դիմաց Թուրքիան էլ ԵՄ-ից պահանջում էր ահաբեկչական կազմակերպությունների շարքին դասել Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության՝ PKK-ի իրավահաջորդ Քրդստանի ազատության եւ ժողովրդավարության կոնգրեսին՝ KADEK-ին: Այլ կերպ՝ ԵՄ-ն ու Թուրքիան փոխադարձ պահանջներով փորձում են միմյանց հակակշռել:

Խոսքը քրդական հարցի մասին է: Ըստ երեւույթին նույնը պետք է ասել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցին: Այլապես, Եվրախորհրդարանը մերժելով վերոհիշյալ զեկուցագրի ճանաչման կոչը, փոխարենը Թուրքիայից չէր պահանջի վերացնել Հայաստանի շրջափակումը, նրա առջեւ բացել երկրի սահմանները եւ երկխոսության միջոցով լուծել պատմական խնդիրները: Ուրեմն Եվրախորհրդարանի համար Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը քրդական հարցի պես ոչ թե նպատակ է, այլ՝ միջոց:

Ամենայն հավանականությամբ, այդ միջոցը Եվրախորհրդարանի տեսանկյունից նպատակին ծառայել է, որ թուրքական հանրային հեռուստատեսության ուղիղ եթերում զեկուցագրից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման կոչի դուրսբերումը մեկնաբանելիս հայտնի թուրք քաղաքագետ, պրոֆ. Հուսեյին Բաղջըն ասաց. «Կարիք չկա, որ Թուրքիան հակամարտության մեջ մտնի Հայաստանի հետ, առավել եւս հոխորտա նրա վրա: Շրջափակման վերացումն ու սահմանների բացումն անխուսափելի է»:

Այս խոսքերը հիմք են տալիս ենթադրելու, որ թուրքերը ԱՄՆ-ի եւ ԵՄ-ի ճնշումներին տեղի տալու դեպքում Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավումը պայմանավորելու են «Հայոց ցեղասպանությունը չհիշատակելու» պահանջով: Ահա թե ինչու թուրք պրոֆեսորը ողջունում էր, որ Եվրախորհրդարանը պատմական խնդիրները Հայաստանի հետ երկխոսության միջոցով լուծելու պահանջ է ներկայացրել Թուրքիային: Այդ առումով պատահական չէր նաեւ արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի «պահանջատիրությունից պաշտոնապես հրաժարվելու դեպքում Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու Թուրքիայի պատրաստակամության» հայտարարությունը:

Համենայն դեպս, անկախ պահանջներից, զեկուցագիրն Անկարայում ԵՄ-ի հետ հետագա մերձեցման հույսեր է ներշնչում: Մանավանդ որ դրանում միանշանակ ընդգծվում է «մահմեդական պետություն լինելու հանգամանքը խոչընդոտ չէ Եվրամիությանը Թուրքիայի անդամակցության համար»: Նույնիսկ հնարավոր է համարվում անդամակցության բանակցությունները սկսել 2004 թ. վերջին:

Ինչո՞վ բացատրել ԵՄ-Թուրքիա մերձեցման հավանականությունը: Թուրքիայի քաղաքական շրջանակները, այդ թվում քաղաքագետները, դա բացատրում են երկրում միակուսակցական կառավարության առկայությամբ, դրական ազդանշաններով, որոնք նա ազգային խնդիրների լուծման պատրաստակամությամբ հաղորդում է եվրոպական երկրներին եւ այն բանով, որ կառավարական քաղաքականությունը Թուրքիայի պետական քաղաքականության բնույթ է ստացել: Վերջիններս մերձեցման առումով կարեւոր նշանակություն են տալիս հակիրաքյան պատերազմում Թուրքիայի որդեգրած դիրքորոշմանը:

Քանի որ այդ դիրքորոշումը հանգեցրել էր թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների առաջացմանը, որոնց հետեւանքով Թուրքիան ենթարկվել էր ամերիկյան այնպիսի գործիչների հարձակումներին, ինչպիսիք են Պոլ Վոլֆովիցը, Մարկ Գրոսմանը, Ռիչարդ Փեռլը, ապա կարելի է ասել, որ տարաձայնություններն ու հարձակումները նպաստել են ԵՄ-Թուրքիա մերձեցման նախադրյալների ստեղծմանը:

Կասկածից վեր է, որ մերձեցումն էլ կնպաստի Թուրքիա-ԱՄՆ տարաձայնությունների հաղթահարմանը: Այդ ընթացքում Թուրքիան կստանա ԵՄ-ի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ խուսանավելու նոր հնարավորություններ, ինչպես եվրոպական պահանջներից խուսափելու համար դրանց կատարման անհնարինությունը բանակի հակադրությամբ բացատրելով՝ բանակի եւ ԵՄ-ի միջեւ խուսանավում են թուրքական իշխանությունները:

Հ. Գ. ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությանը վերաբերող զեկուցագրում տեղ գտած Հայաստանի շրջափակումը վերացնելու, նրա առջեւ երկրի սահմանները բացելու եւ պատմական խնդիրները երկխոսության միջոցով լուծելու թուրքական իշխանություններին ներկայացված պահանջների առնչությամբ պարզաբանումներ ստանալու ակնկալիքով դիմեցինք ՀՀ ԱԳՆ-ին: Մեզ պատասխանեցին. «ԱԳՆ խոսնակ Ջյունիկ Աղաջանյանը վատառողջ է, նախարար Վարդան Օսկանյանը դեռեւս Հայաստան չի վերադարձել, իսկ նախարարության եվրոպայի գծով պատասխանատուն մեկնում է: Ուստի մենք ավելի շուտ, քան երկուշաբթի, չենք կարող պարզաբանումներ տալ»:

«Հարկ է լուծել պարենային անվտանգության խնդիրը»

Սկիզբը՝ էջ 1

Պատճառն այն է, որ հին բերքն աստիճանաբար վերջանում է, իսկ պահանջարկը շարունակում է մնալ նույնը: Իհարկե, նման շեշտակի թանկացում դեռեւս չի արձանագրվել: Մեր զրուցակցի կարծիքով, լարվածությունը մեկ ամիս հետո կթուլանա, երբ արդեն տեղական բերքը կլինի, բայց դա այն քանակը չէ, որ էապես ազդի գների վրա եւ դրանք նույն շեշտակիությամբ վերադառնան: Ավելին՝ հացարտադրողները հացի գներն առայժմ քիչ են բարձրացրել, այն հույսով, որ շուտով ալյուրի գները փոքր-ինչ կիջնեն: Սակայն եթե դա տեղի չունենա, ապա հացի գները նորից կբարձրանան:

Այս խնդրի լուծումը Զավեն Գեւորգյանը, ինչպես արդեն նշեցինք, տեսնում է հացի արտադրությամբ ինքնաբավ երկիր լինելու մեջ: «Իսկ ի՞նչ կլինի, եթե նորից հացահատիկը դրսում թանկանա կամ, Աստված մի արասցե, ճանապարհները փակվեն, եթե հանկարծ տարածաշրջանում պատերազմ լինի», հարց է տալիս նա: Դրան պատրաստ լինելու համար հարկ է պարենային անվտանգության խնդիրը դիտարկել որպես ազգային անվտանգության անբաժանելի մաս: Մեր երկիրն, իհարկե, ունի ռազմավարական պաշարներ, սակայն դա չի կարող սփոփանք լինել: Անհրաժեշտ է հստակ ծրագիր մշակել հացարտադրությունը խթանելու համար:

Նախկին գյուղնախարարն ընդգծեց, որ 2002 թ. բարձր բերքն ապահովվեց իր անձնական ջանքերով: Որ հացահատիկի բերքը գերազանցելու է 400 հազար տոննան (եղել է 416 հազար տոննա), ինչն ավելի բարձր է խորհրդային տարիների լավագույն ցուցանիշից, ինքն այդ մասին նշել է պաշտոնանկությունից հետո տրված հարցազրույցներում: Ինչն էլ տեղի ունեցավ իր պաշտոնավարման ժամանակ արտերկրից բերված բարձրորակ սերմացուի շնորհիվ: Զավեն Գեւորգյանն ընդգծեց, որ խոսքը բերքատվության բարձրացման, այլ ոչ թե ցանքատարածությունների ընդլայնման մասին է: Դա նշանակում է, որ պետք է ձգտենք 1 հա-ից ստանալ 80 ցենտներ ցորեն, ոչ թե 20 ցենտներ, ինչպես հիմա է:

Ներկայումս Հայաստանում արտադրված 400 հազար տոննա հացահատիկի մոտ 60 տոկոսն է ցորեն, ինչը հնարավորություն է տալիս ապահովելու մեր հացի պահանջարկի մոտ 40 տոկոսը: Եթե նպատակ դնենք հասնելու 600 հազար տոննայի, ապա կարող ենք ասել, որ կախվածություն ներմուծումից այլեւս չենք ունենա: Դրա համար անհրաժեշտ է տարեկան 30 հազար տոննա լավագույն սերմացու:

Այս ամենի համար, Զավեն Գեւորգյանի համոզմամբ, պետք է ստեղծվի պետական համակարգ՝ պետության ղեկավարների անմիջական ջանքերով եւ մասնակցությամբ:

ՇԻՐԱԿ

Կարծիքներ, գնահատականներ անցած ընտրություններին

Անցած խորհրդարանական ընտրությունները, սահմանադրական փոփոխությունների հանրաքվեի հետ միասին, շարունակում են մնալ հասարակական քննարկումների, մարդկանց առօրյա խոսակցությունների առարկա: Դրանց հետագա լուրջ ու սթափ վերլուծությունը, տրվող գնահատականների միագումարը պետք է օգնեն մեր երկրի ժողովրդավարացման մակարդակի գնահատմանը, այդ ճանապարհին առկա խնդիրների վերհանմանը:

Ինչպե՞ս եք գնահատում հանրապետությունում, մասնավորապես Շիրակի մարզում անցկացված խորհրդարանական ընտրությունները, հանրաքվեն եւ դրանց արդյունքները: Ի՞նչ ակնկալիքներ ունեք նոր ընտրված Ազգային ժողովից: Մեր թղթակիցն այս հարցերով դիմեց ազգային ավանդական կուսակցությունների Գյումրիում գործող կառույցների ներկայացուցիչներին:

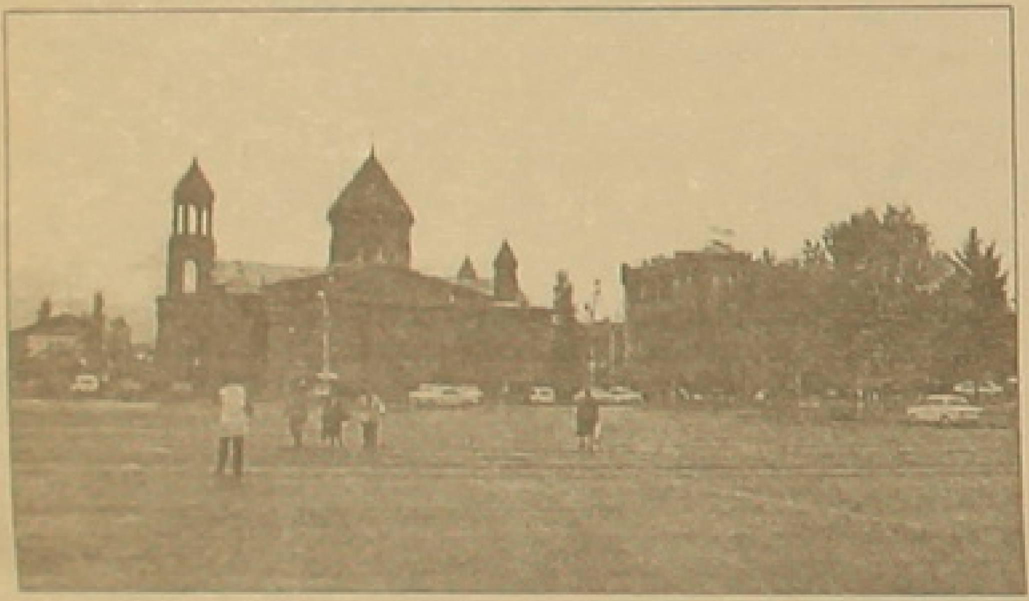

«Թերություններով հանդերձ՝ համարում ենք կայացած»

ՀՈՎՍԵՓ ՍԻՄՈՆՅԱՆ, *ՀՅԴ Շիրակի մարզային կոմիտեի ներկայացուցիչ*

– Ընտրությունները, տեղ գտած թերություններով ու բացթողումներով հանդերձ, համարում ենք կայացած: Ինչպես երեւի յուրաքանչյուր կուսակցություն, մենք էլ ամփոփել ենք դրանց արդյունքները: Կարծում ենք՝ մեր ստացած քվեներն ավելին կլինեին, եթե ժողովրդի ակտիվությունը մեծ լիներ: Մինչդեռ այդպես չէր: Ցավ էր, որ ընտրությունների արդյունքների վրա ազդեցություն ունեցան նաեւ ընտրակաշառքները: Մեծ թվով ընտրողների մասնակցության դեպքում այդ ազդեցությունն էլ նվազագույն կլիներ: Ըստ էության մեր ընտրողները բաժանվեցին երեք խմբի՝

ա. անտարբերների (իրենց եւ երկրի ճակատագրի նկատմամբ),

բ. ընտրողների, որոնք օգտվեցին իրենց իրավունքից եւ կատարեցին իրենց քաղաքացիական պարտքը. դրա համար նրանց շնորհակալություն ենք հայտնում, անկախ այն բանից, թե որ կուսակցությանն են ձայն տվել,

գ. արդեն հասկանալի է, թե որ մասն էր եւ խոսքն ինչի մասին է:

Անցած ընտրարշավի ամենամեծ թերություններից մեկն այն էր, որ մասնավորապես կուսակցությունների միջեւ մրցակցությունը չկրեց ավելի շատ քաղաքական, գաղափարական բնույթ, ինչպես հարկ է որ լիներ: Որոշ կուսակցություններ իրենց նախընտրական ծրագրերը, դրանց առավելությունները ներկայացնելու փոխարեն մասնացույց էին անում ուրիշների թերությունները: Եվ պատահական չէր, որ եղան կուսակցություններ, որոնք հավաքեցին այնքան ձայն, որքան մեկ մեծամասնական թեկնածու:

Մեր կառույցի աշխատանքից ընդհանուր առմամբ գոհ ենք: Մեր կողմից ձգտել ենք նպաստել արդար ու թափանցիկ ընտրությունների անցկացմանը: Հասկանալի է հանձնաժողովներում մեր ունեցած մեկ անդամով դրա լիարժեք ապահովումը հնարավոր չէր... Մեր քարոզարշավում կարեւորել եւ մինչեւ փորձել ենք անդրադառնալ նաեւ սահմանադրական բարեփոխումների նախագծին: Սակայն բնակչությունն այդ բարեփոխումներին ընդհանուր հաշվով «ոչ» ասաց երեւի ոչ թե դրանց լավ կամ վատ լինելու, այլ ընդամենը իրազեկ չլինելու պատճառով: Որն իրոք բացթողում էր:

Ինչ վերաբերում է նորընտիր խորհրդարանին, ապա իմ կարծիքով՝ մեր ժողովուրդն այստեղ ճեւավորվելիք յուրաքանչյուր խմբից ու խմբակցությունից պետք է պահանջի ըստ նրանց ներկայացրած նախընտրական ծրագրի, այնքան, ինչքանով տվյալ կուսակցությունը ներկայացված է ԱԺ-ում:

«Այս խորհրդարանից առանձնակի ակնկալիքներ չունեմ»

ԱՐԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, *ՍԴ հնչակյան կուսակցության Շիրակի մարզի «Արագած» մասնաճյուղի ատենապետ*

– ԱԺ այս ընտրությունները կարելի է համարել երրորդ փուլի ընտրություններ, որոնք բացարձակապես չտարբերվեցին նախագահականի երկու փուլերից: Ավելին, իշխանությունները ապացուցեցին, որ իրենք եւ փողն այս տարածքում ամենազոր են: Եվ կիրառվեց «Մեր դեմ խաղ չկա» սկզբունքը: Ընտրություններն անցան բացահայտ կեղծիքի պայմաններում, եւ ցավ եմ ապրում, որ իրոք արժանավորները, մարդիկ, որոնք կարող էին տնօրինել մեր ժողովրդի ճակատագիրը, տեղ չունեցան խորհրդարանում:

Եթե նախորդ ընտրություններում կային վախի, ուժային լծակների օգտագործում, ապա երրորդում բանը հասավ նույնիսկ սպանության: Հիմա ես եմ հարցնում. որքանո՞վ է նմանատիպ ընտրությունը մոտ ժողովրդավարությանը, եւ կարելի՞ է նման ընտրությունները կայացած համարել, ինչպես նշում են որոշ կուսակցություններ: Ես լավատես մարդ եմ, բայց չեմ համարում, որ այս խորհրդարանը նախորդի համեմատությամբ առաջանցիկ կարող է անել: Լավագույն դեպքում պետք է լինի նույնի կրկնությունը, իսկ նախորդի պտուղները դառն են եղել: Տա Աստված, որ ես սխալված լինեմ:

Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցության ծրագիրը կողմ է համակարգային փոփոխությունների (մենք անձերի դեմ չենք պայքարում), եւ սա բավական էր, որ մեր կողմից չընդունվեին սահմանադրական ներկայացված փոփոխությունները: Դրանցով, օրինակ, բուհական ուսուցումը լրիվ վճարովի էր դառնում: Իսկ ամենակարեւորը, որ նախագիծը, դրա բովանդակությունը ժողովրդին չհասցվեց: Մինչդեռ սա այն հարցն էր, որ պետք է խոր վերլուծություն ու քննարկում անցներ:

«Այնուամենայնիվ, լավատես լինենք»

ՆՈՐԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, *ՀՌԱԿ Շիրակի մարզային վարչության ատենապետ*

– Իմ կարծիքով, սրանք ամենա «կազմակերպված» ընտրություններն էին, երբ շատ հարցեր լուծվեցին պատգամավորության թեկնածուների «կազմակերպչական» ջանքերի միջոցով: Ընտրազանգվածի հիմնական մասն իրեն կաշկանդեց մեկ-երկու օրվա սոցիալական խնդիր լուծելով՝ ավելի քիչ մտածելով երկրի եւ ապագայի մասին: Համենայն դեպս, այդպիսիների թիվը շատ-շատ էր: Քչերն էին, որ ընտրություն կատարեցին իրենց համոզմունքի, ապագայի սպասելիքների հիման վրա: Որպես այս ամենի արդյունք կարելի է ասել, որ ինչպիսին հիմնական ընտրազանգվածն էր, այնպիսին էլ ընտրված պատգամավորական կազմը եղավ:

Ինձ թվում է՝ իր մտածելակերպով, ծրագրով, ընտրությունների ընթացքում իր պահվածքով մեր կուսակցությունը եւ ընտրազանգվածի հիմնական մասն իրարից շատ հեռու ժամանակահատվածներում էին: Եթե ՀՌԱԿ-ն այսօրվա հիմքի վրա դեպի ապագան էր ուղղել հայացքը, ապա ընտրազանգվածը միայն օրվա նեղ խնդիր էր տեսնում՝ մոռանալով վաղվա մասին ընդհանրապես: Քարոզչական աշխատանքներն իրականացնելիս էլ ռամկավարների պահվածքն ավելի շատ՝ զարգացած ժողովրդավարությամբ երկրների ընտրազանգվածի հետ աշխատանքի պահվածք էր: Իսկ ընտրողի կողմնորոշումը երեւի այլ հարթությունում էր:

Սակայն ես հեռու եմ ամեն ինչ միայն ընտրողի վրա բարդելու մտքից, եւ պետք է մտածենք, վերլուծենք, թե ինչը մենք ինքներս չենք արել կամ բավարար չենք արել: Մարզի բազմաթիվ ընտրատեղամասերում ՀՌԱԿ-ը քվեների շատ բարձր տոկոս է ապահովել (օրինակ, Լեռնուտում՝ 32,9 տոկոս, Այգաբացում՝ 32,5, Լանջիկում՝ 23,5, Քեթիում՝ 19,5, Մարմաշենում՝ 17,7 եւ այլն): Սակայն կարեւորն, իհարկե, ամբողջական արդյունքն էր... Մարզում մենք վատ օգտագործեցինք տեղական ԶԼՄ-ներով քարոզչության հնարավորությունները: Կազմակերպչական խնդիրների առավել օպերատիվ եւ լավ լուծման համար պակաս էին տրանսպորտի, կապի միջոցները: Գուցե քիչ էին մեր «վազող» ակտիվիստները: Մի խոսքով՝ երեւի հարկավոր էր ավելի ակտիվ աշխատել:

Հանրաքվեն, իմ կարծիքով, մնաց ստվերում, որպես այդպիսին ըստ էության չեղավ: Մարդիկ «այո» կամ «ոչ» ասացին պատահական որոշմամբ:

Այս ԱԺ-ից մեծ ակնկալիքներ չունեմ: Այնուամենայնիվ, հույսը չկորցնենք եւ հավատանք, որ առաջիկայում դրական փոփոխություններ մեր երկրի համար, այնուամենայնիվ, կլինեն: Դրա համար նախ մենք բոլորս պետք է փոխվենք:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Խորհրդարանական նախկինները

Ընտրական ամենամեծ ռեֆորմը գիտակցության մեջ է լինելու

ԱԺ նախկին նախագահ Արմեն Խաչատրյանի հայտնվելը օրինաստեղծ դաշտից դուրս տարաբնույթ մեկնաբանությունների առիթ տվեց: Ինչպե՞ս է ինքը, որ պետության երկրորդ դեմքն էր, գնահատում այդ իրողությունը, քաղաքական զարգացումների ներկա եւ հնարավոր ընթացքը: Ինչպես նախորդ շատ անգամներ, այս անգամ էլ Արմեն Խաչատրյանը կրկին ընդգծեց իր համոզմամբ առաջին չափանիշը՝ նախ եւ առաջ կիրթ ու գրագետ խորհրդարան ունենալու անհրաժեշտությունը:

– Ընդդիմություն-իշխանություն ներկա հարաբերության մեջ հնարավո՞ր համարում եք նոր փոխակերպումներ խորհրդարանում:

– Ցավոք, առանձնապես հիացած չեմ նոր խորհրդարանի կազմով, եւ առանձին բացառությունները չհաշված, չեմ կարծում, որ մյուսները գալիս են կամ ունակ են արդյունավետ, օրինաստեղծ գործունեության: Չեմ կարծում, որ մեր ժողովրդի ներուժը հենց այդ կազմով է: Ինչ վերաբերում է ընդդիմություն-իշխանություններ նոր փոխակերպումներին, ապա ամեն ինչ հնարավոր է: Խորհրդարանը բարդ օրգանիզմ է, եւ քաղաքական ազդեցությունները, նույնիսկ քննարկումները երբեմն անսպասելի արդյունքներ են տալիս: Կարեւոր է ոչ թե ընդդիմադիրների քանակը, այլ որակական կազմը: Քանակը որոշիչ է քվեարկությունների ժամանակ, բայց առավել առաջնային է օրինագծերի քննարկումների ժամանակ երկրորդ կարծիք, երկրորդ հայացք ունենալու անհրաժեշտությունը:

– Խորհրդարանական ընտրությունների ձեր դիտարկումն ինչպիսի՞ն է: Կարծիքներ հնչեցին ընտրակարգում բարեփոխումներ անցկացնելու անհրաժեշտության, մասնավորապես համամասնականը տիրապետող դարձնելու վերաբերյալ:

– Չեմ կարծում, որ դրանք անցան լիարժեք, համապատասխան միջազգային չափանիշներին, արդյունքներն այդ մասին են վկայում: Ընտրությունները բացառապես համամասնական ընտրակարգով անցկացնելուն դեմ եմ, որովհետեւ դա նաեւ մարդու իրավունքների ոտնահարում է նշանակում: Որովհետեւ նա, ով չի ուզում մտնել որեւէ կուսակցության, որեւէ ցուցակի մեջ, պետք է իր թեկնածությունն ինքնուրույն առաջադրելու հնարավորություն ունենա: Իսկ ընդհանրապես, ամենամեծ ռեֆորմը գիտակցության ռեֆորմն է լինելու: Գիտակից պետք է լինեն թե՛ ժողովուրդը, թե՛ պետությունը, թե՛ թեկնածուները՝ հասկանալու, թե ո՞ւմ են ընտրում եւ ինչպես... Եվ եթե ազատ ու արդար է ընտրությունը, ապա տվյալ կուսակցությունն ու ժողովուրդը դառնում են իրապես ուժեղ՝ թիկունքում ունենալով ժողովրդի քվեն:

– Ուրեմն, կարելի՞ է ասել, որ ընտրազանգվածի գիտակցությունն էլ ձեր ասած կիրթ մակարդակում չէր:

– Ցավում եմ, բայց այդպես է: Մարդիկ նախընտրում են փոքրիկ ընտրակաշառքները, կամ իրենց գյուղի «հայտնի տղային», որը ունակ չի լինելու օրենսդիր գործունեության: Շատ վկայություններ ունեմ, որ բազմաթիվ ընտրատեղամասերում խախտումներ են եղել: Ես կարծում եմ, որ եթե ուզում ենք լուրջ ու կազմակերպված պետություն դառնալ, առաջին հերթին պետք է նորմալ ընտրություններ անցկացնելու կարողություն ունենանք, մարդը պետք է վախի զգացողություն չունենա ընտրությունների ժամանակ, եւ ընտրվելու հավանականությունը պետք է որոշվի նրա ինտելեկտուալ, կազմակերպչական եւ կրթական լայն դիապազոնով, ոչ թե այլ չափանիշներով:

– Կարծիքներ են հնչում, թե չպետք է շատ խոսել ընտրական արատավոր իրողությունների մասին, որովհետեւ դա հարվածում է մեր միջազգային վարկին եւ եվրախորհուրդ մտնելու նպատակին, մյուս կողմից դրանք ջրի երես չհանելն անխուսափելիորեն հանգելու է կրկնության, նոր արտահայտությունների:

– Ընտրակաշառքի ակտիվության հիմքը ժողովրդի սոցիալական վիճակն է: Այդպես կլինի, քանի դեռ ժողովուրդը չի հասել այն գիտակցության, որ մի փոր հացը չի կարելի մի հոր հացով փոխարինել: Ի վերջո, այդ 2–3 հազար դրամը կարելի է 1–2 օրում ծախսել եւ 4 տարի ընդամենը «հիանալ» քո ընտրած պատգամավորով: Բայց, ի սեր Աստծո, չեմ ուզում այն տպավորությունը ստեղծվի, թե քանի որ այս խորհրդարանում չեմ, կարծիքներս բացասական են: Շատ կուզեի սխալված լինել: Ինչ վերաբերում է միջազգային վարկին, ապա դա շատ լուրջ խնդիր է: Պետք է, իհարկե, պահպանենք մեր երկրի հեղինակությունը, բայց նաեւ կարողանանք ներքին պայքար մղել, պատժել կեղծարարներին:

– Խորհրդարանից դուրս ձեր ասելիքն ու տեղը որտե՞ղ են լինելու: Լուրեր շրջեցին ձեզ դեսպան նշանակելու հավանականության մասին:

– Խորհրդարանը միակ տեղը չէ, ուր լինելով կարող ես ծառայել երկրին, ժողովրդին: Ինձ բավական հոգեհարազատ է դիվանագիտության բնագավառը՝ միջազգային հարաբերությունները, քաղաքականությունը, որից ես երբեք չեմ ուզում դուրս գալ: Դեսպան նշանակելու լուրերի մեջ որոշ ճշմարտություն կա, բայց թե որտեղ, ինքս էլ չգիտեմ, ինչ առաջարկ կարող է լինել: Նաեւ ուզում եմ ասել, որ պետության երկրորդ դեմքին, որը հսկայական կապեր, փորձ, աշխարհաքաղաքական մեծ տեղեկությունների է տիրապետում, նրա ջանքերը պետք օգտագործել հզոր երկրում, ուր նա կարող է մախիմալ բեռ տանել: Ինչ վերաբերում է որեւէ նոր կուսակցություն ստեղծելու հավանականությանը, ապա դա շատ լուրջ խնդիր է: Դա չպետք է ինքնանպատակ լինի, ինչպես հիմա, երբ կուսակցությունը դարձել է ինքնահաստատման լծակ ու գործիք: Բայց կուսակցությունը նախ եւ առաջ գաղափար է, իսկ գաղափարներն առատության եղջյուրից չեն հորդում: Հիմա մեզ մոտ կուսակցություններն ավելի շատ են, քան գաղափարները:

– Խանդի զգացողություն ունե՞ք նոր ԱԺ-ի, նրա հնարավոր նախագահի հանդեպ:

– Այդպիսի զգացողություն չի կարելի ունենալ: Ես պետականամետ մարդ եմ, անձնական փոքրիկ կրքերը պետք է ստորադասվեն պետության շարունակականության մեծ խնդրին: Ցավոք, մեզ մոտ «ավանդույթ» է դարձել, որ նոր եկածը մինչեւ փնովելու է մյուսին: Ես կողմնակից եմ բարեմաղթանքի, որ հաջորդ նախագահը կարողանա արդեն ստեղծված լավը պահպանել, իսկ վատը՝ կասեցնել: Կցանկանայի, որ նա լինի պառլամենտական, դիվանագիտության մեջ հմուտ անձնավորություն, որը պատիվ կբերի իր պետությանը:

– Ինչպե՞ս եղավ, որ հայտնվեցիք խորհրդարանից դուրս:

– Դրա պատճառը կուսակցություն չունենալն է, կամ որեւէ կուսակցության անդամ չլինելը: Եթե գայի ԱԺ, հավակնելու էի նախագահության: Բայց եթե ինձ անընդհատ ճնշելու էր այն խնդիրը, թե ինչ քաղաքական ուժեր են ինձ սատարելու, եթե վստահությամբ չէի գնալու դեպի նախագահի պաշտոնը, ապա պատգամավոր լինելու հեռանկարն ինձ առանձնապես չէր գրավում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Թալիբները փորձում են վերադառնալ

Կատաղի մարտեր Ղանդահարում

Վերջին երկու ամիսներին պարտիզանական կռիվներ են ծավալվել Աֆղանստանի հարավում։ Թալիբների տապալված վարչակարգի մարտիկները լարվածության եւ բռնությունների օջախներ են ստեղծել մասնավորապես Ղանդահարի նահանգում, որը թալիբների հոգեւոր առաջնորդ մոլլա Օմարի նախկին միջնաբերդն է։

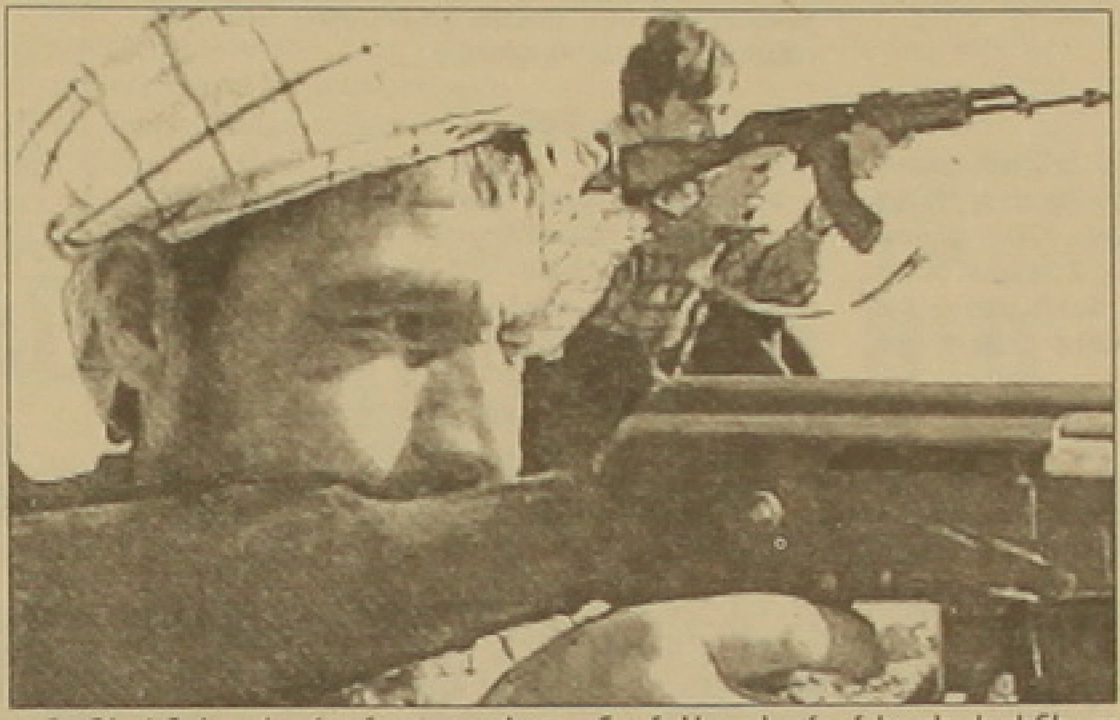

Ղանդահարի եւ Պակիստանի սահմանի միջեւ ընկած Սպին Բոլդակի մարզի կառավարիչ Սայեդ Ֆազելուդին Աղայի խոսքերը վկայակոչելով «Ֆիգարո» թերթը գրում է, որ երեքշաբթի օրը չորս տասնյակ զինյալ թալիբներ հարձակվել են կառավարական զորքերի վրա, սակայն հետ են մղվել։ Հաջորդ օրը նրանք վերադարձել են, եւ այս անգամ մարտը տեւել է 9 ժամ։ «Թալիբները շատ լավ զինված էին. ունեին ավտոմատներ, նռնականետներ եւ հրետանի», ընդգծել է մարզի կառավարիչը։

Քաբուլում պաշտպանության նախարարության խոսնակը հայտնել է, որ այդ օրը մարտում սպանվել են 40-ից ավելի թալիբներ եւ կառավարական ուժերի 6 մարտիկներ։ Դրանից մի քանի օր առաջ Ղանդահարից 70 կմ հեռավորության վրա տեղի ունեցած բախումների ընթացքում սպանվել էին 7 թալիբներ։

Աֆղանստանում պաշտոնավարող եվրոպացի դիվանագետներից ոմանք չեն կասկածում, որ թալիբները ուզում են վերստին տիրել իշխանությանը։ Դա հնարավոր կլինի, եթե նրանք զանգվածաբար Աֆղանստան մուտք գործեն Պակիստանից։ Դիվանագետներից մեկը նշում է, որ թալիբների գործողությունները ղեկավարվում են Պակիստանի Կվետա քաղաքից (Բելուջստան)։

Որոշ մեկնաբաններ կարծում են, որ Պակիստանն այս ձեւով փորձում է ազատվել անցանկալի տարրերից, որոնք Աֆղանստանում կկռվեն կառավարական եւ միջազգային խաղաղարար ուժերի դեմ։ Իսլամաբադի համար առավել ձեռնտու է, որ թալիբները եւ «Ալ Ղաիդայի» մարտիկները սպանվեն Աֆղանստանում։ Այդ դեպքում հարկ չի լինի, որ ամերիկացիները նրանց փնտրեն Պակիստանի տարածքում։

Հաստատ կարելի է պնդել լոկ այն, որ աֆղաններին դուր չի գալիս Պակիստանի դիրքորոշումը։ Աֆղանստանի գիտությունների ակադեմիայի պրոֆեսոր Շահ Մ. Մայվանդին վստահ է, որ թալիբները 2001 թ. վերջերին չեն ոչնչացել եւ մինչեւ օրս վայելում են Պակիստանի աջակցությունը։ «Իսլամաբադին ձեռնտու է ունենալ դաշնակից Աֆղանստան ընդդեմ Հնդկաստանի։ Այդ Աֆղանստանում, բնականաբար, պետք է իշխեն թալիբները», ընդգծում է պրոֆեսորը։

Դենքտաշը մերժում է Եվրամիության նյութական օժանդակությունը

«Եվրոպան կարող է իր եվրոներն իրեն պահել, քանի որ առաջարկը պարզապես շարունակությունն է մեզ անընդհատ կիպրացի հույների վարչական ազդեցության տակ պահելու փորձերի», ասել է Կիպրոսի թուրքական զավթյալ մասի առաջնորդ Ռաուֆ Դենքտաշը՝ հրաժարվելով Եվրամիության 12 մլն եվրոյի ֆինանսական օժանդակությունից, որով նախատեսվում էր բարելավել տվյալ շրջանի տնտեսական վիճակը, խմելու ջրի ու կոյուղու համակարգերը եւ կղզու թուրքական մասն ընդհուպ մոտեցնել Եվրամիությանը։

Այս մասին է տեղեկացնում մեզ Նիկոսիայից «Ազգի» հատուկ թղթակից Ջորջ Տեր-Թարթողն ավելացնելով, որ այդ գումարը շրջանցելով նրան, կարող է ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի միջոցով հասնել քաղաքապետարաններին։ Մանավանդ որ բոլորը համակարծիք չեն նրան։

Գրավյալ տարածքի հյուսիսային մասի քաղաքապետ Կուտլայ Էրքն, օրինակ, զարմացած է Դենքտաշի դիրքորոշումից։ «Ինչպե՞ս կարելի է հատուկ մեզ համար հատկացված փողը մերժել։ Չեմ կարող հասկանալ նման մտածողությունը։ Եթե մեր առաջնորդներն այս ձեւով վարվեն, նրանց քաղաքական հիմքերը կքայքայվեն եւ ժողովուրդը կըմբոստանա», ասել է նա։ Նրան պաշտպանել է այդ տարածքի առեւտրի պալատի նախագահ Ալի Էրելը։

Ինչպես հայտնի է, Կիպրոսի հունական մասն անցյալ ապրիլին համաձայնագիր ստորագրեց դառնալու Եվրամիության անդամ։ Այդ համաձայնությունը հաստատվելու է 2004 թ. ապրիլին։

Սենատն ապահովեց Բեռլուսկոնիի անձեռնմխելիությունը

Մինչ Իտալիան պատրաստվում է հուլիսի 1-ին 6 ամսով ստանձնել Եվրամիության նախագահությունը, երկրի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին փաստորեն ապահովել է իր անձեռնմխելիությունը, քանի որ Սենատը հինգշաբթի ընդունած փաստաթղթով անձեռնմխելիություն է նախատեսում Իտալիայի նախագահի, խորհրդարանի զույգ պալատների ղեկավարների, սահմանադրական դատարանի եւ Պետխորհրդի նախագահների համար։

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ անձեռնմխելիությունն առաջին հերթին հարկավոր է Պետխորհրդի նախագահին, այսինքն վարչապետին։ **«Ազգն»** արդեն գրել է Միլանում մայիսի 5-ին սկսված Բեռլուսկոնիի դատավարության մասին։ Վարչապետն ամբաստանվում է դատավորներին կաշառելու մեջ։

Նոր օրինագծի համաձայն, պետական հիշյալ պաշտոնյաները չեն կարող դատական պատասխանատվության ենթարկվել իրենց պաշտոնավարության ընթացքում, ինչպես նաեւ դրանից առաջ կատարած օրինախախտումների համար։

Սենատում փաստաթուղթն ընդունվել է 101-ի դիմաց 146 քվեներով։ Մնում է, որ այն հաստատվի խորհրդարանի ստորին պալատում։ BBC-ի թղթակցի կարծիքով, օրենքը կարելի է ընդունված համարել, քանի որ պատգամավորների մեծ մասը պաշտպանում է Բեռլուսկոնիին։ Այնպես որ, փաստաթղթի ընդունումը զուտ ձեւական բնույթ է կրելու։

Օրինագծի ընդունումը դատապարտել է իտալացի կենտրոնամետ ձախերի առաջնորդ Ֆրանչեսկո Ռուտելլին։ Սակայն, ինչպես արձանագրում է Ֆրանսպրեսը, ընդդիմությունն ընդհանուր առմամբ պառակտված է, ուստի Բեռլուսկոնիի անձեռնմխելիությունը կարելի է ապահովված համարել։ Այդ դեպքում Բեռլուսկոնիի դատավարությունը կարող է ընդհատվել եւ հետաձգվել անորոշ ժամկետով։

Ստրկավաճառության գծով Ռուսաստանն առաջին տեղում է

ՄԱԿ-ի միջազգային հանցագործությունների կանխման կենտրոնը հրապարակել է ստրկավաճառությամբ զբաղվող երկրների ցանկը, որտեղ առաջին տեղը զբաղեցնում է Ռուսաստանը։

Ցանկում նրան հաջորդում են Ուկրաինան, Թաիլանդը, Նիգերիան, Ռումինիան, Ալբանիան, Չինաստանը, Բելառուսը եւ Բուլղարիան։ Աշխարհի բոլոր երկրները բաժանված են ստրուկների «մատակարարների», «տարանցման վայրերի» եւ «պատվիրատուների»։ Ռուսաստանը կատարում է միաժամանակ բոլոր 3 գործառույթները։ Ռուսաստանից Եվրոպա, Ամերիկա եւ Մերձավոր Արեւելքի երկրներ տանում են գլխավորապես կանանց՝ սեքս-ինդուստրիայի ոլորտում աշխատեցնելու նպատակով։ Նույն նպատակով կանայք Ռուսաստան են բերվում ԱՊՀ երկրներից։ Դարձյալ ԱՊՀ-ից Ռուսաստան են բերվում տղամարդիկ՝ շինարարական եւ գյուղատնտեսական աշխատանքների համար։ Ռուսաստանը նաեւ տարանցիկ երկիր է ՉԺՀ-ից, Վիետնամից, Հնդկաստանից, Բանգլադեշից, Պակիստանից Արեւմուտք տարվող ստրուկների համար։

Փաստաթղթի համաձայն, ամեն տարի ստրկավաճառության ռուսաստանյան շուկայով անցնում են հարյուր հազարավոր մարդիկ։ Ռուս պաշտոնատարների տվյալներով, ամեն տարի Ռուսաստանից եւ Բելառուսից միայն ԱՄՆ են տարվում մինչեւ 50 հազար կանայք եւ աղջիկներ։

ԱՄՆ Պետդեպարտամենտի տվյալներով, ամբողջ աշխարհում տարեկան ստրկության է վաճառվում մոտ 4 մլն մարդ։ ՄԱԿ-ի գնահատումների համաձայն, կազմակերպված հանցախմբերը դրա շնորհիվ վաստակում են ավելի քան 3,5 մլրդ դոլար։

«Գազետա» էլեկտրոնային թերթը տեղեկացնում է, որ ՌԴ Պետդուման արդեն մոտ օրերս քննարկելու է Քրեական օրենսգրքում ստրկավաճառության եւ իրավախախտումների կանխմանն առնչվող մի շարք ուղղումներ կատարելու հարցը։

ՄԱՀՎԱՆ 14-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

Իրանի մեծ առաջնորդը

Հունիսի 4-ին լրացավ Իրանի Իսլամական Հանրապետության հիմնադիր Իմամ Խոմեյնիի մահվան 14-րդ տարելիցը։ Թվում է, թե ժամանակն անցնելով մոռացվում են նրա հետ կապված մտքերը, սակայն Իրանի նորագույն պատմության իրադարձությունների գործընթացը եւ ազգային ու պետական նպատակներն ու ձգտումները ըմբռնելի են դառնում միայն Խոմեյնիի խոհերին ու գործելաոճին ծանոթ լինելու դեպքում։

Իսլամական հեղափոխության առաջին առաջնորդն իր ամբողջ կյանքն անց էր կացրել աստվածաբանության ուսումնասիրությամբ։ Դա բավական էր, որ ձեւակերպելով պարզ մոտեցում կրոնական բնագավառում, հեղաշրջում կատարեր։ Այս երեւույթին գումարած նրա կեսդարյա անխոնջ պայքարը տիրակալության ու բռնակալության դեմ հեղաշրջեց մի ամբողջ ժողովրդի համոզմունքները, նրան տալով ինքնավստահություն, դիմադրություն եւ արիության ոգի։

Իմամի (Խոմեյնի) անհատականության յուրահատկություններից էր բռնության ու ոտնձգության դեմ պայքարը։ Նույն այս յուրահատկությունը թողել է իր հետքը Իրանի ներքին եւ արտաքին քաղաքականության վրա եւ դարձել հիմնական սկզբունք։ Իմամը դիմադրությունն ու դիմացկունությունը համարում էր համաշխարհային մեծապետականության դեմ պայքարում հաղթանակի գաղտնիքը։

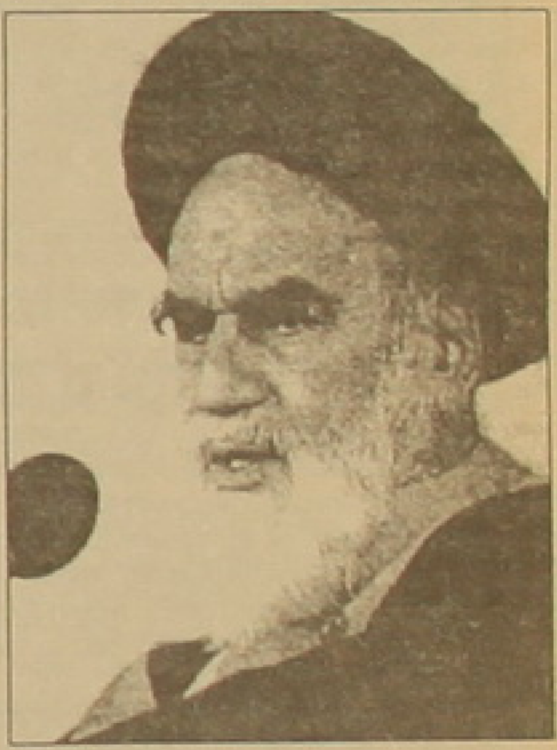

Մարդկային պատմության ամենամեծ ոճրագործությունների արմատը կարելի է գտնել փառասիրության եւ պաշտոնատենչության մեջ, համոզված է Խոմեյնին։ Նա դեմ էր մարդու իրավունքների, ժողովրդավարության եւ ազատության վեհ գաղափարների նենգամիտ չարաշահմանը։

Ակնարկ նետելով Խոմեյնիի քաղաքական կեցվածքին եւ պատրելակերպին, համոզվում ենք, որ նա ոչ պաշտոնատենչ էր եւ ոչ փառասեր։ Այդ է վկայում Իրանի սահմանադրությունը, որտեղ բազմաթիվ լիազորություններ են նախատեսված Մեջլիսի համար։ Իսկ ժողովրդավարության վառ ապացույցը եղավ այն, որ նա չչարաշահեց երկրի ղեկավարի իր լծակները եւ ազդեցությունը, երկրի ղեկավարությունը մերձավորներին կտակելու եւ իշխանությանը չվերաբերվեց իբրեւ սեփականության։ Այսպիսով իրերի ապագա դասավորությունն ընթացավ բնականոն հունով։

Իսկ Խոմեյնիին այսպես է բնութագրում հոգեւորական դասախոս Մոթահարին։ Նա գրում է. «Նրա մեջ առկա են չորս գլխավոր առանձնահատկություն։ Նախ՝ հավատք նպատակին, աշխարհը եթե հավաքվի, չի կարող նրան հրաժարեցնել իր նպատակից։ Երկրորդ՝ նպատակի համար ընտրած ուղում հաստատակամ է, հնարավոր չէ նրան շեղել։ Երրորդ, որ Իրանի ժողովրդին լավ է ճանաչում։ Իսկ ամենակարեւորը՝ ունի հզոր հավատք»։

Իսկ Փարիզի արվարձանում՝ Նոֆել-Լո-Շաթոյում, բնակվող մի պատանի պատմում է. «Հայրս տուն մտավ, բարկացած հանեց իր բաճկոնը։ Նստեց աթոռին եւ ասաց. «Բախտս չի բերում, մի կողմից աշխատանքային անհաջողություն, մյուս կողմից էլ գյուղի այս խառը վիճակը»։ Մայրս ասաց. «Մի անհանգստացիր, ասում են՝ քանի օրից Խոմեյնին գնալու է իր երկիրը»։ Հետաքրքրությունից դրդված որոշեցի հանդիպել մեր հարեւանությամբ բնակվող այդ հոգեւորականին։ Խցկվեցի լրագրողների շարքերը եւ սպասեցի։ Դուռը բացվեց, մի ծերունի հանգիստ նստել ու խոսում էր։ Բնավ չհասկացա, թե ինչպես անցավ մեկ ժամը, վերադարձա տուն եւ ասացի. «Հայրիկ, կցանկանա՞ս մոտիկից տեսնել սրբի տպավորություն թողնող մի ծերունու, այցելիր մեր հարեւան Խոմեյնիին»։ Հայրս հեգնական ժպիտով պատասխանեց՝ հոգեւորականների մեջ տարբերությունը ո՞րն է։ Վերջապես համոզեցի, մյուս օրը գնացինք հանդիպման։ Նա եկավ ուղիղ ժամին։ Սկսեց խոսել, բոլորը ուշադիր լսում էին։ Հայրս այլեւս բարկացած չէր։

Հիսուսի ծննդյան օրն էր։ Հնչեց տան զանգը։ Հայրս շտապեց բացել դուռը։ Մի անծանոթ մի քանի ծաղիկներով եւ մի տուփ խմորեղենով կանգնած էր։ – Սա Այաթոլլահ Խոմեյնիի կողմից է։ Նա շնորհավորում է Հիսուս Քրիստոսի ծննդյան առթիվ եւ խնդրում է ներողամիտ լինել, որ իր ներկայությամբ գյուղում անհանգստություն է պատճառել հարեւաններին ու բնակիչներին։ Դուռը փակվեց, ինչ-որ բան փոխված էր հորս մեջ»։

Եզրափակենք այնքանով, որ լոկ քաղաքագիտական հաշվարկներով ու ռազմավարական վերլուծությամբ, կամ «ղեկավարի» ժողովրդին միաբանելու կարողությամբ հնարավոր չէ բացատրել իսլամական հեղափոխությունը կամ Խոմեյնիին։ Այն ամբողջ մի ժողովրդի հոգեմտավոր պատմությունն ու անցյալն էր, որ բյուրեղացել էր Ռուհոլլահ անունով երիտասարդի մեջ եւ արտացոլվեց Խոմեյնի անունով ծերունու միջոցով։

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Հուսեյնը թերեւս ողջ է եւ ղեկավարում է իրաքցիներին

Իրաքի նախկին ղեկավար Սադդամ Հուսեյնը թերեւս ողջ է եւ ղեկավարում է ամերիկյան զորքերի դեմ վերջերս Իրաքում ձեռնարկված գործողությունները։ Այդ մասին երեկ հաղորդել է NBC հեռուստաընկերությունը, վկայակոչելով Պենտագոնի անանուն ներկայացուցիչների։

Հեռուստաընկերության տվյալներով, հետախուզական զեկույցների հիման վրա կարելի է ասել, որ Հուսեյնը թերեւս անձամբ ղեկավարել է այն հարձակումները, որոնց հետեւանքով վերջին մեկ ամսում զոհվել են ամերիկացի 9 զինծառայողներ։ Համենայն դեպս, Պենտագոնի ղեկավարությունը երկյուղներ ունի, որ իրաքցիների «հարձակումների համակարգմամբ» զբաղվում են նախկին կառավարության բարձրաստիճան գործիչներ։

Ըստ NBC-ի, առ այսօր նախկին վարչակարգի «առավել փնտրվող 12 ներկայացուցիչներից ոչ մեկը բանտարկված չէ»։ Տեղեկություններ չկան Բաղդադի նախկին վերնախավից որեւէ մեկի սպանության վերաբերյալ։

Իրաքում ազատության մեջ են մինչեւ վերջերս կառավարող Բաաս կուսակցության տասնյակ հազարավոր անդամներ։ Ամերիկացի փորձագետները խոստովանում են, որ չգիտեն ինչպես վարվել նրանց հետ։

Բայց գլխավոր խնդիրն այն է, որ հավաստի տեղեկություններ չկան Սադդամ Հուսեյնի ողջ կամ մեռած լինելու մասին։ «Քանի դեռ այս կապակցությամբ կասկածներ են մնում, նրա ուժն ու ազդեցությունը շատ զգալի կլինեն», ընդգծում է հեռուստաընկերությունը։ NBC-ի փորձագետների կարծիքով, Հուսեյնի ճակատագրի վերաբերյալ «բացարձակ հավաստի» տվյալներ չունենալու դեպքում ամերիկացիները չեն կարող ակնկալել Իրաքի հասարակության մեծ մասի աջակցությունը։

Ինչ վերաբերում է Իրաքի վերջին դեպքերին, Ֆրանսպրեսը հաղորդում է Ֆալուջայում եւ Բաղդադում ամերիկացի զինվորների վրա կատարված նոր հարձակումների մասին։ Ֆալուջայում հինգշաբթի օրն ամերիկացի դեսանտայինների վրա նետված նռնակից սպանվել է 1 եւ վիրավորվել 5 մարդ։ Իսկ Բաղդադի մի անցակետում փոխհրաձգության ժամանակ վիրավորվել են ամերիկացի 2 զինվորներ եւ 1 իրաքցի։

Իրաքի ամերիկացի կառավարիչ Փոլ Բրեմերը երկխոսությունն ընդլայնելու նպատակով երեկ հանդիպում է ունեցել ոչ միայն նախկին ընդդիմության 7 ներկայացուցիչների, այլեւ իրաքյան տարբեր խմբավորումների առաջնորդների հետ։

Պ. Ք.

Կինո

ՋԻՆԱ ԼՈԼԼՈԲՐԻՋԻԴԱ

Հայրենակիցները գրեթե առասպելական այս կնոջը՝ իտալական կինոյի ոսկեդարի կենդանի լեգենդներից մեկին, սիրով կոչում են «Gina Nazionale»՝ «ազգային Ջինա», բայց ֆրանսիացիների համար էլ է նա վաղուց յուրային, այն ժամանակից ի վեր, երբ Ժերար Ֆիլիպի կողքին խաղաց Քրիստիան-Ժակի «Ֆանֆան Վարդակակաչ» ֆիլմում: Ջինան շատ հուշեր ունի «պա-

Ջինա Լոլլոբրիջիդա

տերազմի եւ ժանյակների» այս պատմության հետ կապված, որի նոր տարբերակով բացվեց Կաննի 56-րդ կինոփառատոնը:

Հին «Ֆանֆանը» նկարահանվում էր իտալացիների ֆինանսական աջակցությամբ, եւ պրոդյուսերը պնդում էր, որ Լոլլոբրիջիդան փոխեր իր ազգանունը: Նրա կարծիքով, այդ ազգանունը հանդիսատեսներին կհուշեր միայն մի զուգորդություն, քանի որ «լոլլո»-ն Միլանի բարբառով նշանակում է «մեծակուրծք կին»: Ջինան գրեթե համաձայնել էր, բայց պարզվեց, որ ֆիլմի ազդագրերն արդեն տպվել են, եւ ուշ էր որեւէ բան փոխելու համար:

«Ֆանֆան»-ից հետո ֆրանսերենում հայտնվեց նոր ածական՝ «lollobrigidienne» («լոլլոբրիջիդայական»)՝ հրաշագեղ կազմվածքով կանանց բնութագրելու համար: Երկար տարիներ են արդեն, ինչ Ջինան հեռացել է կինոյից, բայց ֆրանսիացիները չեն մոռացել նրան: Անյես Վարդան տասներորդ մուսայի մեկդարյա հոբելյանի առթիվ նկարահանած իր «Հարյուր ու մեկ գիշեր» ֆիլմում նրան պատկերել է չծերացող հավերժահարսի պես, իսկ Ֆրանսուա Միտերանը՝ Պատվո լեգեոնի շքանշան հանձնել:

ՊԵՆԵԼՈՊԵ ԿՐՈՒԶ

Դասական Լոլլոբրիջիդայի նման կանայք այսօր կինոյում չկան: Փոխվել են ժամանակները, փոխվել են եւ գեղեցկության չափանիշները: Հո-

Պենելոպե Կրուզ

լիվուդյան իսպանուհի Պենելոպե Կրուզը, որ Ջինայի ժամանակներում, երբ նույնիսկ հայտնվեր էկրանին, ստիպված պիտի լիներ բավարարվել նրա սպասուհու դերով, «Ֆանֆան»-ի նոր տարբերակում փոխարինել է Լոլլոբրիջիդային: Գեղեցկուհի Ադելինան այսօր ընկալելի է Պենելոպեի կերպարանքով: Էկրանի աստվածուհիները վաղուց են իրենց տեղը զիջել հողեղեն էակներին: Եվ այնուամենայնիվ, դժվար է ազատվել այն տպավորությունից, որ Վեներային փոխարինել է Բարբին:

ՔԻԱՆՈՒ ՌԻՎԶ

Հանրահայտ «Մատրիցա»-ի երկրորդ մասը՝ «Վերաբեռնումը», ըստ էության, հատուկ էֆեկտների հրավառություն է: Նախկին 400-ի փոխարեն դրանց թիվն այստեղ հասել է 2 հազար 500-ի, ըստ այդմ էլ՝ բյուջեն առաջին մասի արդեն համեստ թվացող 65 միլիոն դոլարից աճել է մինչեւ 130 միլիոն: Բայց նույնիսկ այս գերանը հագուրդ չի տվել ռեժիսոր Վաչովսկի եղբայրների ախորժակին: Նեոյի անձնազոհ դերակատար Քիանու Ռիվզը, աշխարհը փրկելու իր գլոբալ ծրագրի մեջ տեղ է հատկացրել եւ հատուկ էֆեկտների բուլեմիայից տառապող եղբայրների փրկության գործին: Նա բավարարվել է Վաչովսկիների ստանալիքը գրեթե եռակի գերազանցող իր աստղային հոնորարով, իսկ ֆիլմի երկրորդ եւ երրորդ մասերի իր ապագա շահաբաժնի 35 միլիոն դոլարը՝ ի սպաս դրել սրբազան գործին: Մի խոսքով, Քիանուն աշխարհը փրկելուց առաջ նախ փրկել է «Մատրիցան»:

ԿԱՆՆԻ ԴԵՄՔԵՐԸ

Քիանու Ռիվզ

Իզաբել Յուպեր

ՍԱՄԻՐԱ ՄԱԽՄԱԼԲԱՖ

Իրանական կինոյի նշանավոր դեմքերից մեկի՝ Մոհսեն Մախմալբաֆի դուստրը՝ 23-ամյա Սամիրան, Կաննի մրցույթին մասնակից ամենաերիտասարդ ռեժիսորն էր, բայց նա նորելուկ չէ այստեղ եւ նախկինում արդեն հասցրել է նույնիսկ մրցանակ շահել: Այս անգամ էլ Սամիրան ձեռնունայն չվերադարձավ տուն՝ իր հետ տանելով ժյուրիի մրցանակը «Երեկոյան ժամը հինգին» կինոնկարի համար: Թեեւ կարծիքներ հնչեցին, թե Մախմալբաֆի դստեր ֆիլմը, որի աֆղան հերոսուհին ուզում է նախագահ դառնալ, արհեստական է ու «ստվարաթղթե», Սամիրան, անկասկած, հպարտանալու բան ունի:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍՈԿՈՒՐՈՎ

«Հայր եւ որդի» ֆիլմի համար ՖԻՊՐԵՍՍԻ-ի մրցանակը շահած Ալեքսանդր Սոկուրովը չորրորդ անգամ էր մասնակցում Կաննի փառատոնին: Նա միակն է ռուս ռեժիսորներից, որ վերջին տարիներս մշտական գրանցում է ստացել Կաննում, թեպետ առանձնահատուկ վերաբերմունքի դեռ չի արժանացել: Նրա նոր աշխատանքի վարկանիշը ֆրանսիացի կինոքննադատների շրջանում, ըստ մամուլի հրապարակումների, ցածր էր, եւ քննադատների միջազգային ժյուրիի մրցանակը, ոմանց կարծիքով, Սոկուրովին հազիվ թե բաժին ընկներ, եթե այդ ժյուրին չգլխավորեր նրա հայրենակից Անդրեյ Պլախովը:

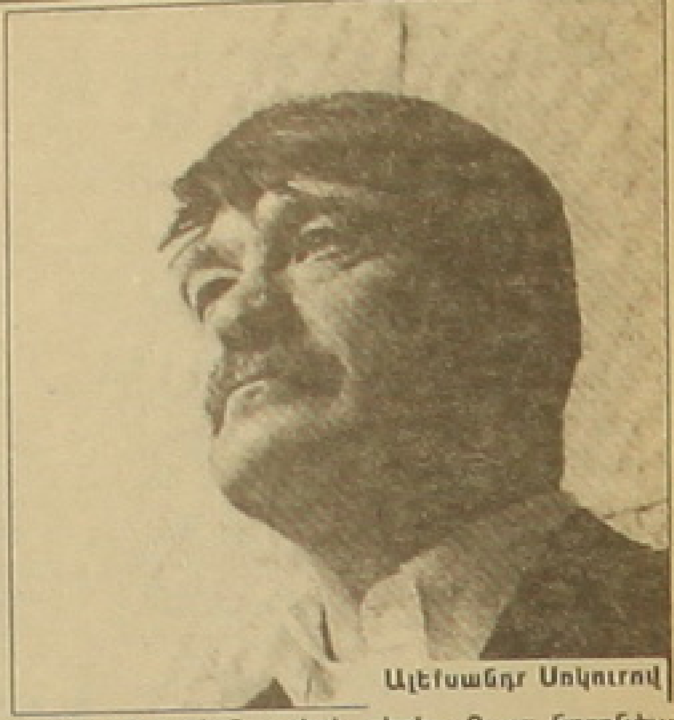

Ալեքսանդր Սոկուրով

ԻԶԱԲԵԼ ՅՈՒՊԵՐ

Նախանցյալ տարի Կաննում մեծ աղմուկ հանեց Միխայել Հանեքեի «Դաշնակահարուհին»՝ նվաճելով փառատոնի Մեծ մրցանակը, իսկ ֆիլմի գլխավոր դերակատարուհի Իզաբել Յուպերին բերելով լավագույն դերասանուհու տիտղոսը: Բայց այս տարի ավստրիացի ռեժիսորը «Գայլերի ժամանակը» վերնագրված իր նոր աշխատանքով, որտեղ նկարահանել է դարձյալ Յուպերին, զրկվել էր մրցութային ծրագրին մասնակցելու իրավունքից, քանի որ ֆիլմի դերակատարների թվում էր եւ ժյուրիի նախագահ Պատրիս Շերոն: Այս հանգամանքն ամենից քիչ մտահոգել էր Իզաբելին. նա առանց այդ էլ ռեկորդ է սահմանել: 1975-ից ի վեր Յուպերի մասնակցությամբ 16 կինոնկար է ներկայացվել Կաննում, ընդ որում նա փառատոնի պատմության մեջ միակն է, որին երկու անգամ կնոջ լավագույն դերակատարման մրցանակ է շնորհվել:

ՎԻՆՍԵՆԹ ԳԱԼԼՈ

Թվում է, թե Ամերիկայում հանգրվանած սիցիլիացի տարագիրների որդի Վինսենթ Գալլոն արդեն հասցրել է ամեն ինչ փորձել: Նա Քելվին Քլայնի եւ Ջաննի Վերսաչեի մոդելն է եղել, տարվել նկարչությամբ եւ լուսանկարչությամբ, 1984-ից խաղում է կինոյում, հանդես է եկել որպես պրոդյուսեր, երաժիշտ է, երգահան եւ այլն: Մնում էր միայն ռեժիսոր դառնալ, ուստի Էմիր Կուստուրիցայի, Բիլե Աուգուստի, Աբել Ֆերարայի նման վարպետների ֆիլմերում նկարահանվելուց հետո Գալլոն համարեց, որ բավականաչափ հասունացել է նոր ասպարեզում ուժերը փորձելու համար եւ 1998-ին հրապարակ հանեց իր առաջին ռեժիսորական աշխատանքը՝ «Բաֆալո 66»-ը: Հեղինակային կինոյի ջերմ երկրպագու լինելով՝ նա գործի էր դրել իր բոլոր շնորհները. ոչ միայն ֆիլմի ռեժիսորն էր, այլեւ սցենարիստը, երգերի հեղինակն ու կատարողը եւ, իհարկե, գլխավոր դերակատարը: Այս ամենը կարելի է եսակենտրոնություն կամ ինքնահաստատման մոլի ծարավ համարել, մինչդեռ Գալլոն համեստորեն պատրաստ էր գլխավոր դերն ուրիշի զիջել: Բայց նորընծա ռեժիսորին չհաջողվեց հարմար աստղ ձեռք բերել, եւ բանտից հենց նոր ազատված հերոսի դերը, ի վերջո, բաժին ընկավ իրեն՝ Գալլոյին, թեեւ ռեժիսոր Գալլոն բնավ չէր թաքցնում, որ «սարսափելի դժգոհ» է դերասան Գալլոյի խաղից, իսկ այդ դժգոհությունը մերթընդմերթ հասնում էր այնտեղ, որ նա ինքն իր վրա մի կուշտ գոռգոռալուց հետո ուզում էր ամեն ինչ գրողի ծոցն ուղարկել: Բայց, այնուամենայնիվ, Վինսենթ Գալլոն իրեն վերապահում է մի արժանիք, ինչից զուրկ են շատ դերասաններ: «Քչերը կան, խստապահանջ Գալլոյի կարծիքով, ում լիովին հավատում ես: Նրա խորին համոզմամբ, «վառ անհատականության տեր դերասան է պետք այնպիսի հերոսի պատկերելու համար, որը ֆիլմի սկզբում ավելի շատ հակակրանք է արթնացնում, իսկ վերջամասում՝ դառնում համակրելի»:

Ըստ երեւույթին, «Բաֆալո 66»-ում նկարահանված Անջելիկա Հյուսթոնը սեփական կարծիքն ուներ այս ամենի մասին, այնպես որ, երբ 1998-ին Կաննի փառատոնի նախագահ Ժիլ Ժակոբը հրաժարվեց Գալլոյի ֆիլմը ցուցադրել, նա վճռեց, թե հենց Ժակոբի հետ մտերիմ Հյուսթոնի աննպաստ կարծիքն է իր դերը խաղացել: Գալլոն հայտարարեց, թե բնավ էլ արվեստի հետ կապված նկատառումները չեն պատճառը, որ իր ռեժիսորական աշխատանքը չի ընտրվել եւ Կաննի փառատոնն անվանեց «կեղծ ու մակերեսային»: Մերժվելով Կաննում՝ «Բաֆալո 66»-ն աչքի ընկավ անկախ կինոյի Սանդենսի փառատոնում: Բայց դառնացած Գալլոն պնդում էր, թե առանց

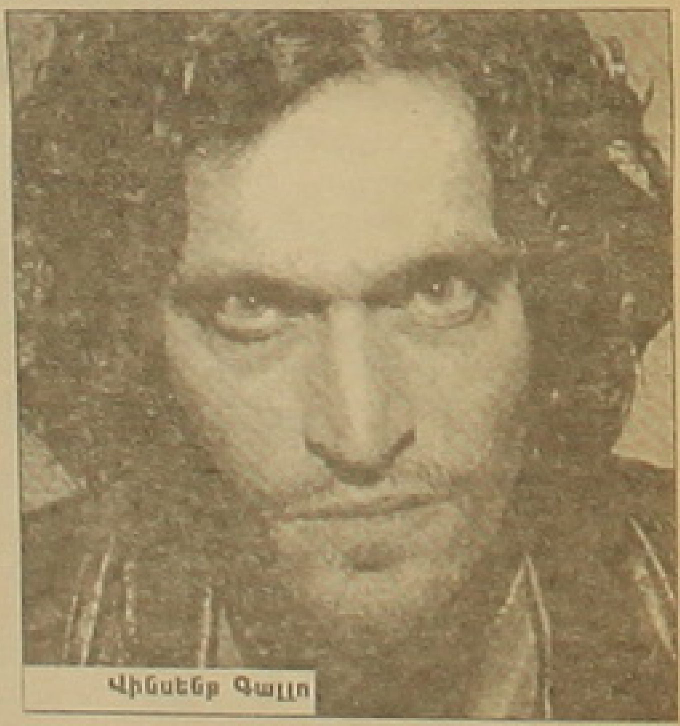

Վինսենթ Գալլո

ճանաչման ու գնահատանքի էլ կարող է հիանալի ապրել:

Երեւում է, դա նրան այնքան էլ չի հաջողվում: Հին վիրավորանքը կուլ տալով՝ Գալլոն այս տարի ինքնահաստատման իր հերթական հայտն էր ներկայացրել Կանն: Միայն թե բախտը դարձյալ չժպտաց նրան: Անջելիկա Հյուսթոնն արդեն կապ չունի, բայց Վինսենթ Գալլոն, անկասկած, նորից կհանգի իր նախկին տեսակետին, որ Կաննը «կեղծ է ու մակերեսային»: Ամենահետաքրքրականն այն է, որ այս անգամ Գալլոն այնքան էլ հեռու չէ ճշմարտությունից:

ՀԱՋՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

11 հունիսի, 02.50 ԱԼՄ

■ **«Սերը Գերմանիայում»★:** Ռեժիսոր՝ Անջեյ Վայդա: Դերերում. Հաննա Շիգուլա, Պյոտր Լիսակ, Դանիել Օլբրիխսկի, Մարի-Քրիստին Բառո: Գերմանիա -Լեհաստան,1983:

Պատերազմական մելոդրամ գերմանուհու եւ լեհ ռազմագերու սիրավեպի մասին, ըստ Ռոլֆ Հոխհութի վեպի:

13 հունիսի, 14.20 Շողակաթ

■ **«Կյանքը մոռացության մեջ»★★:** Ռեժիսոր՝ Թոմ Դի Չիլլո: Դերերում. Սթիվ Բուշեմի, Քեթրին Քիներ, Դերմոթ Մալրունի: ԱՄՆ, 1995:

Կինոն պատմում է կինոյի մասին ինքնահեգնանքի մեծ զգացումով:

13 հունիսի, 21.05 Արմեն-Ակոբ
15 հունիսի, 16.30 Արմեն-Ակոբ

■ **«Այնտեղ, ուր գետն է հոսում»★★★:** Ռեժիսոր՝ Ռոբերտ Ռեդֆորդ: Դերերում. Քրեյգ Շաֆեր, Բրեդ Փիթ, Թոմ Սքերիթ, Բրենդա Բլեթին: ԱՄՆ, 1992:

Մաքլինների ընտանեկան քրոնիկոնը կյանքի անըմբռնելի գաղտնիքի, բերկրանքի ու տրտմության մասին է:

13 հունիսի, 01.00 ОРТ

■ **«Հարցազրույց վամպիրի հետ»★★:** Ռեժիսոր՝ Նիլ Ջորդան: Դերերում. Թոմ Քրուզ, Բրեդ Փիթ, Քիրսթեն Դանսթ, Անտոնիո Բանդերաս: ԱՄՆ, 1994:

Գոթական վեպի ոգով ոճավորված ռոմանտիկ ֆանտազիա, որտեղ վամպիրները հավիտենական տառապանքի դատապարտված էակներ են:

13 հունիսի, 02.50 Россия

■ **«Գիշերներ բուգի ոճով»★★:** Ռեժիսոր՝ Փոլ Թոմաս Անդերսոն: Դերերում. Մարկ Ուոլբերգ, Բերթ Ռեյնոլդս, Հիթեր Գրեմ, Ջուլիան Մուր: ԱՄՆ, 1997:

Ֆիլմը նկարահանվել է պոռնոաստղ Ջոն Հոլմսի կենսագրության մոտիվներով:

14 հունիսի 20.30 Կենտրոն

■ **«Բալի համը»★★:** Ռեժիսոր՝ Աբբաս Քիառոստամի: Դերերում. Հ. Էրշադի, Ա. Բագերի, Ա. Բահիրիյարի, Իրան, 1997:

Կաննի «Ոսկե արմավենու ճյուղին» արժանացած էկզիստենցիալ դրամա, որի հերոսը ինքնասպանությունից առաջ փնտրում է մեկնումեկին, ով իր մարմինը հողին կհանձնի:

14 հունիսի, 23.05 Կենտրոն

■ **«Դաշնակահարը»★:** Ռեժիսոր՝ Ռոման Պոլանսկի: Դերերում. Ադրիեն Բրոուդի, Էմիլիա Ֆոքս, Միխալ Ժեբրովսկի: Մեծ Բրիտանիա - Ֆրանսիա - Գերմանիա -Նիդեռլանդներ-Լեհաստան, 2002:

Վարշավյան գետտոյից փրկված լեհ երաժիշտ Վլադիսլավ Շպիլմանի հուշագրության էկրանացումը արժանացել է Կաննի փառատոնի, ամերիկյան, ֆրանսիական եւ բրիտանական կինոակադեմիաների մրցանակներին:

15 հունիսի, 23.00 Հ1

■ **«Փայլատակում»★★★:** Ռեժիսոր՝ Սթենլի Կուբրիկ: Դերերում. Ջեք Նիքոլսոն, Շելի Դյուվոլ: Մեծ Բրիտանիա, 1980:

Սթիվն Քինգի վեպի էկրանացումը հետզհետե խելահեղության ու մղձավանջի գիրկն ընկնող գրողի պատմությունն է:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

ԱԶԳ Մարզական

Վաղեմի մրցակիցների նոր մրցավեճը

Այսօր Երեւանի ժամանակով ժամը 21-ին Լվովի «Ուկրաինա» մարզադաշտում կտրվի Հայաստան-Ուկրաինա ֆուտբոլային հակամարտության 8-րդ ռաունդի մեկնարկը: Այո, վիճակահանության քմահաճույքով, Հայաստանի եւ Ուկրաինայի հավաքականներն արդեն ընտրական 4-րդ մրցաշարն է, ինչ մրցակիցներ են: Ու թեեւ մեր ֆուտբոլիստներին առայժմ չի հաջողվել հաղթել ուկրաինացիներին (նախորդ 7 խաղերից 4-ում հաղթել են ուկրաինացիները, 3-ն ավարտվել է ոչ-ոքի), սակայն երկու անգամ Հայաստանի հավաքականի հետ ոչ-ոքի արդյունքը Ուկրաինայի ընտրանուն զրկել է եզրափակիչի ուղեգրից: Այնպես որ հայերի հետ խաղերում միավորների կորուստը ուկրաինացիների համար ճակատագրական է եղել: Նման արժեք ունեցավ հավաքականների հենց առաջին խաղում գրանցված ոչ-ոքին: 1998 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում 1997 թ. մայիսի 7-ին Կիեւում կայացած խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1): Հաշիվը 6-րդ րոպեին բացեց Շեւչենկոն, 74-րդ րոպեին Արթուր Պետրոսյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Ու թեեւ ընտրական մրցաշարի ավարտական տուրում Երեւանում ուկրաինացիները հաղթեցին 2-0 հաշվով (գոլերը՝ Շեւչենկո, Մաքսիմով), սակայն ընտրական 9-րդ խմբում 2 միավորով հետ մնալով Գերմանիայի հավաքականից՝ զրկվեցին եզրափակիչի ուղեգրից: Նույն պատմությունը կրկնվեց նաեւ ընտրական հաջորդ մրցաշարում: Հաղթելով Կիեւում 2-0 հաշվով (Սկաչենկո, Գուսին), Երեւանում ոչ-ոքի (0-0) արդյունքը կրկին ճակատագրական եղավ ուկրաինացիների համար, որոնք ընդամենը մեկ միավորով զիջեցին Եվրոպայի ապագա չեմպիոն ֆրանսիացիներին:

Մրցակիցների միջեւ կայացած հանդիպումներից պայքարի լարվածությամբ եւ դրամատիկ ելքով, անշուշտ, առանձնանում են 2000 թ. հոկտեմբերի 7-ին եւ 2002 թ. սեպտեմբերի 7-ին Երեւանում կայացած մրցախաղերը: Առաջին խաղում մեր ֆուտբոլիստները բաց թողեցին անդրանիկ հաղթանակը տոնելու հիանալի հնարավորությունը: Արթուր Պետրոսյանի խփած 2 գոլերի շնորհիվ հայ ֆուտբոլիստները խաղը շահում էին 2-0 հաշվով, սակայն ի վերջո խաղադաշտը թողեցին պարտված (2 գոլ խփեց Շեւչենկոն, մեկը՝ Գուսինը): Անցյալ տարի Երեւանում արդեն դաշտի տերերը կարողացան խույս տալ պարտությունից: Առաջին խաղակեսում Սերեբրեննիկովի եւ Զուբովի խփած գոլերի շնորհիվ ուկրաինացիները հաղթում էին 2-0 հաշվով: Ընդմիջումից հետո Օսկար Լոպեսը խաղադաշտ մտցրեց Ալբերտ Սարգսյանին ու Անդրեյ Մովսիսյանին, որոնց ակտիվ խաղի շնորհիվ հաջողվեց հավասարեցնել հաշիվը: Նախ աչքի ընկավ Արթուր Պետրոսյանը, ապա վերջին րոպեին Ալբերտ Սարգսյանը 11 մ հարվածով թիմին փրկեց պարտությունից:

Հյուրընկալվելիս 2-րդ անգամ են մեր ֆուտբոլիստները հանդես գալու Լվովում: Առայժմ «Ուկրաինա» մարզադաշտն ամենաանհաջողն է եղել մեզ համար: 2001 թ. սեպտեմբերի 5-ին այստեղ կայացած Ուկրաինա-Հայաստան խաղն ավարտվել է 3-0 հաշվով: 13-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Շեւչենկոն, խաղավերջում 2 անգամ դարպասը գրավեց Վորոբեյը:

Անշուշտ, այսօրվա խաղում շատ բան կարող են վճռել երկու հավաքականների առաջատարներ եւ Հայաստան-Ուկրաինա հանդիպումների լավագույն ռմբարկուներ Անդրեյ Շեւչենկոն (5 գոլ) ու Արթուր Պետրոսյանը (4 գոլ): Երկու թիմերի համար էլ այսօրվա խաղը վճռորոշ նշանակություն ունի: Ուստի սպասվում է համառ մրցակցություն, որի ելքը դժվար է կանխագուշակել:

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏ

Տիգրան Մարտիրոսյանն աշխարհի փոխչեմպիոն

Մեքսիկայի Հերմոսիլո քաղաքում ընթացող ծանրամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունում բավական հաջող են հանդես գալիս հայ ծանրորդները: Մրցահարթակ դուրս եկած մեր երրորդ եւ վերջին պատվիրակն էլ՝ 85 կգ քաշային Տիգրան Մարտիրոսյանը, դարձավ մրցանակակիր: Եվ եթե Արթուր Դանիելյանը (62 կգ) եւ Գեւորգ Դավթյանը (77 կգ) երկամարտում նվաճեցին բրոնզե մեդալ, ապա Տիգրանն արժանացավ արծաթե պարգեւի: Երկամարտում Տիգրանը ցույց տվեց 352,5 կգ (160+192,5) արդյունք եւ ընդամենը 2,5 կգ-ով զիջեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին արժանացած ռուսաստանցի Ռոման Եկոտովին՝ 355 կգ (160+195): Բրոնզե մեդալը նվաճեց թուրք ծանրորդ Ֆաքիհ Բայդարը՝ 352,5 կգ (162,5+190), որն անձնական քաշով ավելի ծանր էր Տիգրանից:

Հայ ծանրորդը պոկում վարժությունում 160 կգ արդյունքով դարձավ 2-րդ մրցանակակիր՝ 2,5 կգ-ով զիջելով ուժեղագույնը ճանաչված Բայդարին: Հրում վարժությունում Տիգրանը 192,5 կգ արդյունքով արժանացավ փոքր բրոնզե մեդալի: Այս վարժությունում հաղթող ճանաչվեց լեհ ծանրորդ Կարոլ Գորչիչեւսկին՝ 197,5 կգ: Եկոտովը 2-րդն էր (195 կգ):

Կանանց մինչեւ 75 կգ քաշայինների մրցավեճում թարմացվեցին աշխարհի ռեկորդները: Երկամարտի 262,5 կգ (115+147,5) արդյունքով ոսկե մեդալին արժանացավ եգիպտացի Նահլա Ռամադանը: Նա հաղթող ճանաչվեց նաեւ պոկում վարժությունում՝ սահմանելով աշխարհի նոր ռեկորդ (116,5 կգ): Երկամարտի նրա արդյունքն էլ նոր ռեկորդ էր (262,5 կգ): Հրում վարժությունում Ռամադանն ու չին ծանրորդուհի Լիու Հունհոնգը ցույց տվեցին միեւնույն արդյունքը (147,5 կգ), որն աշխարհի նոր ռեկորդ էր: Անձնական ավելի թեթեւ քաշի շնորհիվ փոքր ոսկե մեդալին ու աշխարհի ռեկորդակրուհու կոչմանն արժանացավ չին մարզուհին: Թուրք Սիբել Սիմսեկը 230 կգ (100+130) արդյունքով գրավեց 3-րդ տեղը: Նրա ցուցանիշը 3-րդն էր երկու վարժություններում էլ:

Ռեպորտաժ «Արմավիա» ընկերության աջակցությամբ

Լավ է լինել գրոսմայստեր, քան գրոսմայստերի կի՞ն

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Ստամբուլից

Նախ այն պարտիաների մասին, որոնք 6-րդ տուրում ավարտվեցին ուշ երեկոյան: Վահանյանից, Անաստասյանից, Արոնյանից հետո հաղթեց նաեւ Լպուտյանը, որը խաղում էր լեհ Յարացի հետ: Հայ գրոսմայստերների հաղթարշավը լիակատար կլիներ, եթե Մինասյանը տրամաբանական վախճանի հասցներ իր առավելությամբ ընթացող պարտիան Ֆտաչնիկի հետ: Սակայն Արտաշեսը ցավալի վրիպում թույլ տվեց եւ պարտվեց: Սարգսյանը ոչ-ոքի խաղաց Զվյագինցեւի հետ: 6 տուրից հետո միանձնյա առաջատարը բելառուս Ալեքսանդրովն էր (5 միավոր):

Կանանց մրցաշարի 4-րդ տուրի արդեն հայտնի արդյունքներին ավելացնենք Լիլիթ Գալոյանի ոչ-ոքին Ստյաժկինայի հետ: Ընդգծված առաջատարներն են Էլմիրա Սկրիպչենկո-Աղաբաբյանը եւ Ալիսա Գալյամովան (4-ական միավոր): Հետաքրքրական է, որ այս երկու շախմատիստուհիները ժամանակին ամուսնացած էին հայտնի գրոսմայստերների հետ: Էլմիրայի ամուսինն էր ֆրանսիացի Ժոել Լոթյեն, իսկ Ալիսայինը՝ ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկը: Բայց հավանաբար դժվար է լինել գրոսմայստեր ամուսնու գրոսմայստեր կին, եւ այս երկու ուժեղագույն շախմատիստուհիները թողնելով իրենց հանրահայտ զույգերին, այժմ կենտրոնացած են միայն իրենց ելույթների վրա: Իվանչուկն, ի դեպ, իր վարկանիշով համարվում է հաղթողի հիմնական հավակնորդ, բայց առայժմ համեմատաբար համեստ ցուցանիշ ունի: 5-րդ տուրում Գալյամովան եւ Սկրիպչենկո-Աղաբաբյանը նախընտրեցին ռիսկի չդիմել եւ համարյա առանց պայքարի հաշտություն կնքեցին: Դանիելյանը շատ կարեւոր հաղթանակ տարավ Գվետաձեի նկատմամբ եւ վաստակելով 3,5 միավոր, մտավ առաջատարների շարքը: Հլղաթյանը միավորը կիսեց Ժիրեթորնի հետ:

Լեւոն Արոնյանը Ստամբուլում խաղում է օլիմպիական հանգստությամբ, անհարկի բարդություններ չի գնում (ինչպես եւ նույն տակտիկան ընտրած Ասրյանն ու Մովսիսյանը) եւ առայժմ հաջողվում է խուսափել պարտությունից: Այս անգամ Լեւոնը սեւերով ոչ-ոքի խաղաց Մճեդլիշվիլու հետ:

Երիտասարդական հավաքականը կրկին հիասթափեցրեց

Երեկ Չեռվոնոգրադի «Շախտյոր» մարզադաշտում ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի հերթական խաղում Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը մրցեց Ուկրաինայի իր հասակակիցների հետ: Ցավոք, այս անգամ էլ հայ ֆուտբոլիստների խաղը հիասթափեցրեց: Մեր հավաքականը խոշոր՝ 0-4 հաշվով պարտություն կրեց: Հաշիվը 41-րդ րոպեին գլխի հարվածով բացեց Բելիկը: Խաղային այդ դրվագում դարպասապահ Բեստն անհաշվենկատորեն դուրս էր եկել դարպասից: Առաջին խաղակեսի ավարտին Գուսեւը կրկնապատկեց հաշիվը: 56-րդ րոպեին Բելիկի հարվածից հետո գնդակը 3-րդ անգամ հայտնվեց հյուրերի դարպասում, իսկ 4 րոպե անց Շերշունը խփեց 4-րդ գոլը:

Այդ խաղում Հայաստանի հավաքականը հանդես եկավ հետեւյալ կազմով. Ստոպա Բեստ, Քարեն Կիրակոսյան, Վալերի Ալեքսանյան, Վարդան Հովհաննիսյան (Արտակ Հովհաննիսյան, 63), Աղվան Մկրտչյան, Արթուր Պետրոսյան, Արտեն Մելոյան (Սամվել Մելքոնյան, 46), Դավիթ Գրիգորյան (Էդգար Մանուչարյան, 69), Գալուստ Պետրոսյան, Արարատ Առաքելյան, Կարոլ Լոմբե:

Մեր թիմից զգուշացվեցին Մելոյանն ու Մկրտչյանը:

Բոդիրոգան ուժեղագույնն է

Ֆրանսիական Basket News ամսագիրն ավանդույթի համաձայն, հարցման արդյունքներով որոշել է 2002/03 թթ. մրցաշրջանի Եվրոպայի լավագույն բասկետբոլիստներին: Ինչպես եւ նախորդ տարի, այս անգամ էլ մայրցամաքի լավագույն բասկետբոլիստ է ճանաչվել Դեյան Բոդիրոգան: Նա հարցման արդյունքներով վաստակել է 503 միավոր: 2-րդ տեղը գրավել է «Մաքաբիի» խաղացող Նիկոլա Վույչիչը (319 միավոր): Լավագույն եռյակը եզրափակել է «Սիենայի» խաղացող Միրսադ Տուրկանը (304): Լավագույն երիտասարդ խաղացողի մրցանակը կհանձնվի «Պանաթինաիկոսի» բասկետբոլիստ Անտոնիս Ֆոցիսին (406 միավոր): Ամե[illegible]յան լավագույն խաղացող է ճանաչվել Թայես Էդնին («Բենետոն»)՝ 418 միավոր: Իսկ բասկետբոլի ազգային ընկերակցության առաջնությունում հանդես եկող եվրոպացի բասկետբոլիստներից լավագույն է ճանաչվել Դիրկ Նովիցկին («Դալլաս»)՝ 514 միավոր:

Լավագույնը Կեժմանն է

«Էյնդհովենի» հարձակվող Մատեյա Կեժմանը ճանաչվել է Հոլանդիայի լավագույն ֆուտբոլիստ: Ընթացիկ մրցաշրջանում Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի հավաքականի խաղացողն աչքի ընկավ արտակարգ բարձր արդյունավետությամբ՝ 32 խաղում խփելով 35 գնդակ: «Էյնդհովենը» հավակնում էր տարվա լավագույն թիմի մրցանակին, սակայն մասնագետները նախապատվությունը տվեցին «Այաքսին»: Նման որոշման համար հիմք էին հանդիսացել թիմի հաջող մրցելույթները չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում:

Սերենայի երազանքն անկատար մնաց

Թենիսի «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարում կանանց մրցավեճում հայտնի դարձան եզրափակիչի մասնակիցները: Վճռական խաղում պատվավոր մրցանակը կվիճարկեն բելգիացի թենիսիստուհիներ Կիմ Կլիյստերսն ու Ժյուստին Էնենը: Վերջինս դարձավ կանանց մրցաշարում գրանցված թերեւս ամենախոշոր անակնկալի հեղինակը: Նրանից 2 ժամ 20 րոպե պահանջվեց հաղթելու աշխարհի թիվ 1 թենիսիստուհի Սերենա Ուիլյամսին (6-2, 4-6, 7-5): Մինչ այդ Սերենան «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում անընդմեջ 33 հաղթանակ էր տոնել՝ սահմանելով տպավորիչ ռեկորդ: Ուիլյամսը «Մեծ սաղավարտի» նախորդ 3 մրցաշարերում հաղթող էր ճանաչվել եւ նպատակադրվել էր այս տարի շահել մրցանակը: Սակայն նրա երազանքը մնաց անկատար:

Ռուսաստանցի Նադեժդա Պետրովային էլ չհաջողվեց կրկնել Նատալյա Զվերեւայի ցուցանիշը, որը միակ ռուս թենիսիստուհին է, որին 1998 թ. հաջողվել էր հանդես գալ «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերի եզրափակիչում: Նադեժդան 2 խաղափուլում զիջեց մրցակցուհուն (5-7, 1-6):

Հայտնի դարձան նաեւ տղամարդկանց զուգախաղի եզրափակիչի մասնակիցները: Փոլ Խարխուիս-Եվգենի Կաֆելնիկով զույգը պարտության մատնեց Ուեյն Արթուրս-Փոլ Հենլի երկյակին (6-4, 6-4): Եզրափակիչում նրանք կմրցեն Բրայան եղբայրների հետ: Խառը զուգախաղում Ելենա Լիխովցեւան եւ Մահեշ Բհուպատին հաղթեցին Պաոլա Սուարես-Թոդ Վուդբրիջ զույգին եւ մտան եզրափակիչ:

ՏՐԱՆՍՖԵՐ

Կանիջան կհեռանա Շոտլանդիայից

Արգենտինացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Կլաուդիո Կանիջան ստիպված կլինի հեռանալ «Գլազգո ռեյնջերսից», քանի որ ակումբի հետ պայմանագրի ժամկետը լրացել է եւ նրան նոր առաջարկ չի եղել: Երկու մրցաշրջանի ընթացքում Կանիջան թիմի կազմում մասնակցել է 78 խաղի, խփել 21 գնդակ: Բացառված չէ, որ 36-ամյա ֆուտբոլիստը պայմանագիր կնքի Քաթարի ակումբներից որեւէ մեկի հետ:

«Կոտայքը» կմրցի չեխական «Բռնոյի» հետ

Ֆուտբոլի Ինտերտոտոյի գավաթի մրցաշարի առաջին փուլում Աբովյանի «Կոտայքի» մրցակիցը Չեխիայի «Բռնոն» է: Դա հայտնի դարձավ Չեխիայի առաջնության ավարտից հետո: «Բռնոն» ընթացիկ առաջնությունում 16 թիմերի մրցավեճում գրավել է 9-րդ տեղը՝ 30 հանդիպումներում վաստակելով 39 միավոր (+10=9-11, 35-31): Առաջին հանդիպումը կկայանա մրցակցի դաշտում: Առաջին խաղերը նախատեսված են հունիսի 21-22-ին, պատասխան հանդիպումները կկայանան հունիսի 28-29-ին: Առաջին փուլի արգելքը հաղթահարած 21 ակումբներին երկրորդ փուլում կմիանան եւս 11-ը: Երկրորդ փուլի 16 հաջողակներին հաջորդ փուլում կմիանան 8 ուժեղագույն ակումբները, որոնք հետագա հանդիպումներում կորոշեն ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի երեք ուղեգրերի տերերին:

Ռուսաստանը հրաժարվել է Ինտերտոտոյի գավաթի մրցաշարից: Ներկայացնում ենք նախկին խորհրդային հանրապետությունների թիմերի մրցակիցներին.

«Պաշինգ» Ավստրիա-«Վիտ Ջորջիա» Վրաստան

«Ժալգիրիս» Լիտվա-«Էրգրյուտե» Շվեդիա

ՕՖԿ Սերբիա-«Տրանս» Էստոնիա

«Դինաբուրգ» Լատվիա-«Վիլ» Շվեյցարիա

«Պոլոնիա» Լեհաստան-«Տոբոլ» Ղազախստան

«Դաչիա Քիշնեւ» Մոլդովա-«Գի գոտու» Ֆարերներ

«Շախտյոր» Բելառուս-«Օմագ թաուն» Հս. Իռլանդիա

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԵՂԱՆԱԿ

Հնարավոր է ջերմաստիճանի նվազում

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի հիդրոօդերեւութաբանության եւ մոնիտորիգի ծառայության տվյալներով, հունիսի առաջին կեսին հնարավոր է ջերմաստիճանի նվազում, գիշերը մինչեւ 0 +5, իսկ առանձին օրերին՝ ջերմաստիճանի բարձրացում, որը ցերեկը կտատանվի +23 +28 աստիճանի սահմաններում: Ամսական տեղումների քանակը սպասվում է բազմամյա միջինից պակաս:

Ամսվա երկրորդ կեսին օդի միջին ջերմաստիճանը Շիրակում, Լոռիում, Արագածոտնում, Կոտայքում, Գեղարքունիքում կտատանվի գիշերը՝ + 4 +6, ցերեկը՝ +12 +16 աստիճանի սահմաններում, իսկ Տավուշում, Վայոց Ձորում, Սյունիքում եւ Արարատյան դաշտում գիշերը՝ +5 +10, ցերեկը՝ +20 +23 աստիճանի սահմաններում: Ըստ կանխատեսումների, հունիսի երկրորդ կեսին (առանձին օրերի) օդի ջերմությունը Տավուշում եւ Արարատյան դաշտում ու Սյունիքում ցերեկը կբարձրանա մինչեւ +29 +34, իսկ մնացած մարզերում՝ +21 +26 աստիճան:

Երեւանում հունիսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը կդիտվի +21 +23-ի սահմաններում, որը մեկ աստիճանով բարձր է բազմամյա միջին արժեքից: Ամսական տեղումների քանակը ենթադրվում է բազմամյա միջինից պակաս (նորման՝ 29 մմ):

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտնում ենք «Մետրոշինվերանորոգում» ԲԲԸ բաժնետերերին, որ կազմակերպության տարեկան ընդհանուր ժողովը կկայանա ս. թ. հունիսի 20-ին, ժամ 16.00-ին, Արարատյան 87 հասցեում:

Խորհրդի նախագահ

«Կերամիկա» ՍՊ ընկերությունն աշխատանքի է հրավիրում բարձրագույն կրթությամբ, 30-50 տարեկան ջերմոտեխնիկ-նախագծողների: Աշխատանքային փորձը պարտադիր է: Հեռ. 61-04-51:

HUJ Հայաստանի ուսանողական ջոկատների շտաբը հրավիրում է 15-17 տարեկան դպրոցականներին մասնակցել որպես կամավորական Ֆրանսիայում ամռանը կայանալիք միջազգային ճամբարների ծրագրերին: Պայմանները՝ ֆրանսերեն կամ անգլերեն լեզվի իմացություն եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն:
Դիմումներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝
Կորյունի փող. 19 ա, 7-րդ հարկ, 705 սենյակ: Հեռ. 52 27 88, 52 27 01

HUJ Հայաստանի ուսանողական ջոկատների շտաբում դուք կարող եք ձեռք բերել 2003 թվի ISIC միջազգային ուսանողական քարտեր:
Դիմել հետեւյալ հասցեով՝
Կորյունի փող. 19ա, 7-րդ հարկ, 705 սենյակ: Հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

Պատրաստվում եք ճամփորդությա՞ն
Չմոռանաք վերցնել...

Անձնագիր

Ճամպրուկ

HSBC Բանկի Կրեդիտ քարտ

HSBC

Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ,2003

ՀՐԱՎԵՐ

Բազմահարկ շենքերի 2003-2004 թթ. ջեռուցման սեզոնի փորձնական ծրագրերին մասնակցության

Հայաստանի Հանրապետությունը Համաշխարհային բանկից ստացել է Քաղաքային ջերմամատակարարման ծրագրի (Ծրագիր) նախապատրաստման համար վարկի կանխավճար, որի գումարների մի մասը նախատեսված է օգտագործել Երեւան, Գյումրի, Չարենցավան, Ջերմուկ, ինչպես նաեւ հանրապետության այլ քաղաքների բազմահարկ շենքերի ջեռուցման վերականգնման փորձնական ծրագրերի (ՓԾ) իրականացման նպատակով: ՓԾ-ին մասնակցելու համար ընտրվելու են բազմահարկ շենքեր (շենքերի խմբեր), որտեղ գոյություն ունեն կառավարման մարմիններ (ԿՄ)՝ համատիրություններ կամ բնակիչների լիազորած օրինական այլ մարմիններ (անձինք):

Նախատեսվում է իրականացնել ՓԾ-եր հետեւյալ հինգ ուղղություններով.

1. Գործող խմբային մեկ կաթսայատնից (որը սպասարկելու է մի քանի շենքերի) ջերմային էներգիան բազմահարկ շենքերի ԿՄ-երի կամ մասնավոր կառույցի միջոցով, շենքերի մուտքերում տեղակայված հաշվիչների հիման վրա, ջերմային էներգիայի գնելու տարբերակը: Իրականացվելու է մեկ ծրագիր:
2. Չգործող խմբային մեկ կաթսայատունը կամ կենտրոնական ջերմային հանգույցը (ԿՋՀ) բազմահարկ շենքերի ԿՄ-երի կամ մասնավոր կառույցի միջոցով շահագործելու տարբերակը: Այս դեպքում խմբային չգործող կաթսայատունը կամ ԿՋՀ-ն անվճար օգտագործման է տրվում շենքի (շենքերի) ԿՄ-ին: Իրականացվելու է մեկ ծրագիր:
3. Բլոկային (մինչեւ երեք շենքեր սպասարկող) կաթսայատան կամ ԿՋՀ-ի վերակառուցում կամ նոր կաթսայատան կառուցում եւ շահագործում բազմահարկ շենքերի ԿՄ-երի կամ մասնավոր կառույցի միջոցով: Չգործող կաթսայատան առկայության դեպքում այն անվճար օգտագործման է տրվում շենքի (շենքերի) ԿՄ-ին: Իրականացվելու են երկու-երեք ծրագրեր:
4. Գազի բնակարանային վառարանների եւ (կամ) կաթսաների տեղակայման կազմակերպում բազմահարկ շենքերի ԿՄ-երի միջոցով՝ մեկական ծրագիր յուրաքանչյուրից:
5. Գազի բնակարանային վառարանների եւ (կամ) կաթսաների տեղակայման կազմակերպում բազմահարկ շենքերի առանձին բնակարանների սեփականատերերի համար՝ թվով տասը ծրագրեր (բնակարաններ):

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության «Ջերմամատակարարման եւ բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմիններին աջակցության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկը (ԾԻԳ) հրավիրում է բազմահարկ շենքերի ԿՄ-ներին, մասնավոր ընկերություններին եւ բազմահարկ շենքերի առանձին բնակարանների սեփականատերերին (Հայտատուներ) մասնակցել ՓԾ-երի շենքերի ընտրության մրցույթին, որը կիրականացվի Ծրագրի կառավարման խորհրդի կողմից հաստատված գնահատման չափանիշների համաձայն: ԾԻԳ-ի փորձագետները (ջերմատեխնիկ-ինժեներ, շինարար-կոնստրուկտոր, տնտեսագետ, վարկային մասնագետ) պատրաստ են գործնական օգնություն ցուցաբերել ջեռուցման տարբերակների ընտրությանը, ծրագրերի նախնական արժեքների գնահատմանը եւ իրականացմանն առնչվող այլ հարցերում:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել **Մասնակցության հայտ**, որի ձեւը կարելի է ստանալ ԾԻԳ-ի գրասենյակից: Մրցութային փաստաթղթերի փաթեթը (մասնակցության հայտ, ՓԾ-երի իրականացման հիմնադրույթները, գնահատման չափանիշները) կարելի է ստանալ եւ հայտը ներկայացնել մինչեւ սույն թվականի հունիսի 15-ը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել ստորեւ նշված հեռախոսահամարներով:

Հեռ.՝ +374 (1) 545-148, 545-149 կամ +374 (9) 425-376
Ֆաքս՝ +374 (1) 545-147
Էլ. փոստ՝ tsparm@intertel.am
«Ջերմամատակարարման եւ բազմաբնակարան շենքերի
կառավարման մարմիններին աջակցության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկ
Ք. Երեւան, Տիգրան Մեծի 4, 503 աշխատասենյակ

Call For Proposals
Democracy Commission Small Grants Program
United States Embassy

The United States Embassy is pleased to announce the third round of the Democracy Commission Small Grants program for the current year to support initiatives to help in the development of democracy, respect for human rights, and civic education in Armenia.

Guidelines:

Projects should be designed to promote civil society, to foster democratic processes, and to increase respect for human rights in Armenia.

Recipients should be non-governmental organizations (NGOs) that work to advance these goals. Armenian private non-profit organizations and independent media outlets may apply for grant funds.

Projects may include such democracy-building aspects as: civil society, free flow of information (including support for independent media), transparency in government, public education and advocacy, association building, rule of law and legal reform, conflict resolution, human rights, civic education, market economy, get-out-the vote or other election issues, anti-trafficking and anti-corruption awareness campaigns and training, and ethnic, minority, and women's equality. Grants may not be used for partisan political activities.

The Embassy reserves the right to monitor the project or activities that are funded by the grant. Upon completion of the project funded by the grant, the grantee must submit a project report and a financial accounting report to the Embassy.

Most grants will be for $10,000 or less, but extremely well-justified projects may be funded up to $24,000. Grantees are encouraged to seek co-funding from other sources.

Grants should be used to carry out specific, concrete projects. These projects should further the long-term goals of the organization. Project proposals should describe specific objectives, outcomes and intended audience, and should include a beginning and ending date of the project.

A detailed and realistic budget of all project expenses must be provided. All budgets must be calculated in US Dollars and must be clearly linked to project activities in the proposal narrative.

Proposals will be evaluated according to the relevance of the proposed project to the Democracy Commission Small Grants program goals, clearly formulated objectives and target groups, and the ability of the applying organization to carry out the project aims. Proposed projects which meet the basic criteria outlined above will be considered at the meeting of the Democracy Commission.

Application forms and program guidelines can be obtained from US Embassy, Baghramian Street 18, Yerevan, Armenia (Consular Entrance) or at the Embassy website **http://www.usa.am/announcements.html.** All applications must be written in English and submitted to the Public Affairs Office, US Embassy, by June 30, 2003, 5:30 PM.

529353 ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է «Իկարուս» մակնիշի ավտոբուս 1985 թ. արտադրության, արտակարգ վիճակում, նոր վերանորոգված, շարժիչը՝ «КРАЗ»-ի, լավ վիճակում, գույնը՝ կարմիր, սրահն ամբողջովին նոր: Գինը՝ 5000 ամերիկյան դոլար: Հեռ.՝ (041) 21 607, Հովիկ:
- Շատ էժան վաճառվում են օգտագործված ռումինական մահճակալ, հարավսլավական սոֆա, մեկդռնանի եւ երկդռնանի զգեստապահարաններ: Հեռ.՝ 26-01-80, 22-89-01:
- Տրվում է վարձով 1,5 սեն. բնակարան փոքր կենտրոնում 10/5: Հեռ.՝ 62-58-35:
- Կգնեմ հզի քարտ: Հեռ.՝ (09) 423833:
- Երեւանի հ. 23 ավագ դպրոցը (նախկին պրոֆտեխուսումնարանը) կատարում է ընդունելություն՝ ավտոնորոգողի, կահույքագործի, բժշկական, կենցաղային-էլեկտրական եւ էլեկտրոնային սարքավորումների սպասարկողի եւ վերանորոգողի մասնագիտությունների գծով: Շրջանավարտները ստանում են միջնակարգ կրթություն, համապատասխան որակավորում: Ցանկացողները՝ նաեւ «B-C» կարգի ավտովարորդի վկայական են ստանում: Հասցեն՝ Էրեբունի զանգված, Ավանեսովի 1: Հեռախոս՝ 47-17-31

«Ազգ» տպագրատուն. Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 6. 6. 2003 Գինը՝ 100 դրամ